ANUL XXII - Nr. 1 Octombrie - Noembrie 1976

Carpații

Depósito legal: M. 8.137-1958.

Director: Aron Cotrus † REVISTA DE CULTURA SI ACTIUNE ROMANEASCA IN EXIL Redactor: Traian Popescu

HASTA CUANDO, VECINOS HUNGAROS!

HACE 56 años el Tratado de Trianón, a pesar de la desesperada oposición de los magyaros, hizo justicia y dio libertad a los pueblos del centro de Europa, sojuzgados por los húngaros en los siglos anteriores, por las armas o por la perfidia.

La ocupación del Este europeo en el año 1945 por los soviéticos, consecuencia del acuerdo firmado criminalmente, como decia Agustín de Foxá, entre copas de vodka y caviar, por Churchill y Stalin, borró la justicia y la libertad lograda por estos pueblos, iniciándose así la era del telón de acero, con alambradas, fusilamientos en masa, miles de campos de exterminio, lavados de cerebros y el terror más atroz que se abatió sobre esta parte del viejo continente, igualando la época de las invasiones bárbaras.

Por el capricho bestial de unos borrachos, millones de rumanos, polacos, alemanes orientales, húngaros, checos, eslovacos, servios, croatas, búlgaros y albaneses pagaron con montañas de sufrimientos y ríos de sangre la efímera felicidad que les dieron los Tratados de Versalles y Trianón, después de la primera guerra mundial.

Ahora, con su propaganda revisionista, los magyares intentan otra vez cambiar el rumbo de la Historia y con mentiras, disimulo de la verdad e insolente mistificación, dar la vuelta a las acusaciones levantadas y verificadas antaño contra ellos, achacándolas hoy al pueblo rumano.

(*Sigue en la página 3.*)

GREAT THRACE

by Prof. A. BOLDUR

IT has been my feeling for a long time that the Thracians were unjustly neglected in Rumanian historiography. This led me, a long time since, to amass pertinent material and data. The ensuing work was completed towards the close of the year 1974. The title I gave it is: "Great Thrace. Synthetic problems in the prehistory and early history of Thracians". I also let it be translated in French on my own account.

I

The work falls into two parts. The title of the first part is: "Thracians from regions to the North and East of the Carpathians, and their neighbours in prehistory".

The second part deals with the destinies of Thracians from these regions in historical times.

It has been known long since that the Thracians had been the predecessors of the Romans, and formed their ethnic base. This justifies the special consideration which has been given to this theme.

Now our work assumes an enhanced public value. In order to justify the seizure under Stalin of the Rumanian provinces Bessarabia and Northern Bukovina, an ideological current has arisen in Kishinev, which opposes the very notion of a Rumanian people. N. A. Mohov, A. M. Lazarev and others wage a struggle against "rumanism" and misrepresent the role of the Union of the Rumanian principalities Moldavia and Muntenia (1859), contending that the notion of a Rumanian people is out of the question, there being only Romanic East European peoples.

(*Urmează în pag. 4.*)

TRANSILVANIA ROMANEASCA

de N. S. GOVORA

CU titlul, "Nu, nu, niciodată", ca o replică a lui "Nem, nem shoho" maghiar, în românească gazetă, "Cuvânt românesc" din Canada, compatriotul nostru, dl Nicolae Novac, bănățean, scrie un valoros răspuns agitațiilor maghiare ce au avut loc în ultimul timp, în Statele Unite. Dsa aduce două argumente majore și, în acelaș timp, în afară de orice discuție: A) Românii s'au născut și au sălășluit în Ardeal, înainte de venirea Maghiarilor, care, adăogăm noi, l-au ocupat cu forța armelor, profitând de faptul ca în acele îndepărtate timpuri, erau mai puternici. B) In Transilvania Românii formează majoritatea, iar Maghiarii sunt minoritari.

Dreptatea e cu noi, dar, din nefericire, ea trebuie apărată în fiecare zi.

La sfârșitul cărții "Justice pour la Hongrie", tipărită în anul 1931 de ziarul "Pesti Hirlap", găsim o listă de cărțile tipărite de propaganda maghiară, între 1920 (Trianon), și 1930: 23 cărți și două hărți în limba franceză, 24 cărți în limba engleză, 20 cărți în limba italiană și 8 cărți în limba germană. Repetăm. aceasta, numai în 10 ani. Și nimeni, credem, nu poate nega valoarea propagandei.

In articolul său, românește, bănățenește, Dl Novac spune: "Nu ne interesează câtuși de puțin numărul de senatori sau deputați ai Stați ai Statelor Unite, cari, în necunoștință de cauză, sau pentru a câștiga voturi, s'au alăturat unei asemenea nedrepte și șoviniste cauze, căci știut este tuturor, că, atât senatorii cât și deputații Statelor Unite, în cel mai mare număr, ***habar n'au de***

(*Urmează în pag. 3.*)

The New York Times

VOL. CXXV .... No. [illegible] NEW YORK, FRIDAY, MAY 7, 1976

WILL THE UNITED STATES ENDORSE CULTURAL GENOCIDE IN RUMANIA?

Two hundred years ago the United States was founded on strong moral principles. The fashionable view today holds that those principles have largely eroded since 1776. We Hungarian-Americans do not adhere to this view.

The United States of America is still the champion of human rights and fundamental freedoms around the globe. It leads the fight for these ideals in the United Nations. It is the hope of oppressed Soviet Jewry and other minorities. As a last resort it gives haven to refugees of tyranny, as many of us have reason to appreciate.

There is now an opportunity to take a further step in the spirit of this noble tradition. Rumania's dictator, Nicolae Ceausescu, is pursuing an increasingly brazen program amounting to cultural genocide against that country's Hungarian, German, and other minorities. The six major elements of this program are:

1. Elimination of minority educational institutions.

Taking full advantage of the State monopoly on education, the Rumanian government eliminates, merges and reorganizes schools at will. As a result, from 1956 to 1974 the number of Hungarian elementary schools dropped from 1515 to 775. Even official statistics show that only 60-65% of Hungarian children have the opportunity to attend Hungarian grade schools, and only 25% to attend Hungarian secondary schools. Minority origin is a definite handicap when seeking admission to an educational institution. In 1959 the two Hungarian universities were arbitrarily eliminated—and not for the lack of students.

2. Suppression of minority languages.

In addition to manipulating the educational system, the Rumanian government employs other methods to suppress the use of minority languages. Rumanian is the exclusive language used at every level of government bureaucracy. This policy encourages chauvinism even in strictly private social situations. Members of minorities often have to put up with derision and threats for using their mother tongue.

3. Falsification of historical data and population statistics.

The Rumanian Communist Party produces and disseminates its own version of history. Their semi-fictional version of Rumanian history dismisses the significance of the [illegible] Hungarian culture which predates the emergence of the first Rumanian state by three centuries.

Through the notorious communist method of manipulating statistics, the population of minority groups is constantly falsified in government records. The Rumanian government thus manages the statistical annihilation of at least 30% of the actual minority population of the country.

4. Confiscation of cultural archives.

Even taken alone, this despicable act of the Rumanian government constitutes the crime of cultural genocide. Legislation is now on the books whose sole aim is the destruction of the historical roots of minorities. For instance, Decree-Law 206/1974 (amending Decree-Law 472/1971 on the National Archives) and Act No. 63 of November 2, 1974 on the protection of the national cultural treasury. The State has used these regulations for outright appropriation of historical documents, relics, manuscripts, maps, photos, diaries, posters, engravings, imprints and other material in the possession of church archives, private organizations and individuals. Uncompensated confiscation of this kind was reported by the respectable Swiss daily Neue Zürcher Zeitung ("Bureaucratic Chicanery Against the Churches in Rumania," February 1/2, 1975, p. 6):

"The material was—in many cases without receipt— loaded onto trucks and carted away. The historical order of the archives has become completely disrupted in the process — one method of 'reserving' and 'protecting' historical materials— rendering scientific research for the next decades impossible. The Rumanian government has openly embarked on an escalated campaign against the Reformed Church and the Hungarian nationality.

"The intent behind the nationalization of the ecclesiastical archives is to sever the religious communities from their historical roots. A church without a past (tradition) has no future, especially one which represents a religious and national minority. The first victim of these warlike designs against the religious and cultural minorities by the Rumanian regime was the Hungarian Reformed Church."

5. Obstructing contacts with relatives abroad.

Decree-Law 225/1975 prohibits the accommodation of non-Rumanian citizens in private homes in Rumania. Only immediate relatives are exempted. Since relatives from Hungary are usually of modest means and hotel facilities—especially in rural areas—are scarce, visits often become a practical impossibility.

6. Dissolution of ethnic communities.

As in all Communist States the Rumanian government has almost complete control over the labor market. Rumania however, utilizes this control to break up homogeneous ethnic groups. University and vocational school graduates of Hungarian origin are routinely assigned jobs outside their own communities. Rumanians are then encouraged to replace them through offers of attractive income and housing opportunities in those communities.

Multiple Violations of International Law

The above mentioned violate not only international standards of human rights, but the Constitution of Rumania itself. Minority populations must bear these outrages in addition to the usual intolerance and terror which affects the life of every citizen of Communist states regardless of ethnic origin.

All of the above abuses continue despite Rumania's ratification of the 1966 U.N. Covenant on Civil and Political Rights. Article 27 of the Covenant reads as follows:

"In those States in which ethnic, religious or linguistic minorities exist, persons belonging to such minorities shall not be denied the right, in community with the other members of their group, to enjoy their own culture, to profess and practice their own religion, or to use their own language."

The United Nations Ad Hoc Committee on Genocide in 1948 accepted the following definition as one of the ways by which the crime of cultural genocide may be committed:

"... systematic destruction of historical or religious monuments or their diversion to alien uses, destruction or dispersion of documents and objects of historical, artistic, or religious value and of objects used in religious worship." (U.N. Doc. E/447)

Regardless of the fact that the final text of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide did not incorporate the above language, Rumania's recent behavior exactly corresponds with this definition.

What can the United States do?

As a reward for her "independence" from Moscow, Rumania was granted most-favored-nation status by Congress last year. That decision overlooked the fact that this "independence" is not founded on decency and a healthy respect for human liberty. The fact is that Rumania today is guilty of the most blatant internal oppression of all the Soviet satellites. The only condition upon which "most-favored-nation" status was granted was the requirement of free emigration. Such systematic oppression cannot be offset by an easing of restrictions on emigration. Such a "solution" could well be just what the Rumanian government needs to justify a policy of evicting minorities from home, property and country. The net effect would visit even more hardship and misery on those left behind. Free emigration may solve the problem of a handful of people, but the 2.5 million Hungarians and the 400,000 Germans want to live, work and prosper in a land which, in the case of Hungarians, they have inhabited for over one thousand years.

We urge Congress to reverse last summer's decision making "most-favored-nation" status solely dependent upon the easing of emigration restrictions. Congress should revoke that status from Rumania until she completely satisfies the just and reasonable needs of her minority populations to maintain and develop their own contribution to Rumania's rich ethnic mosaic.

We urge the American Government to exert pressure on Rumania in any other manner to conform to enlightened standards in its treatment of minorities. The December 5, 1973 American-Rumanian joint statement specifically allows both parties to raise humanitarian issues with the other.

We urge the American public to show the same sympathy and solidarity toward these people as it has toward so many other victims of political and cultural persecution over the last two hundred years.

Tomorrow, Saturday, May 8th at 2 P.M. a demonstration will be held in front of the Rumanian Permanent Mission to the United Nations, 60 East 93rd Street, New York City. The rally is sponsored by the Committee for Human Rights in Rumania, an ad hoc organization supported by all major associations of Hungarians in America. We urge you to lend your presence to this demonstration.

☐ Enclosed is my contribution of $____ to aid in the struggle for the rights of minorities in Rumania.

☐ [illegible]

Name ____________ Tel. ________

Address ____________________

Send to:

Committee for Human Rights in Rumania
P.O. Box [illegible]
Radio City Station
New York, New York 10019

Camuflándose bajo un comité, creado —«ad hoc»— en Nueva York con la misión de defender los derechos humanos en Rumania y recoger fondos para esta lucha, han organizado manifestaciones callejeras en los grandes centros norteamericanos y en el Canadá (en donde, después de la sublevación húngara de 1956, han sido acogidos muchos miles de refugiados húngaros) con los slogans que se pueden leer en las fotos y publicando al mismo tiempo en el periódico «The New York Times» el manifiesto que reproducimos.

Es inútil comentar las seis acusaciones formuladas, que no tienen ningún fundamento ,porque la ocupación soviética del territorio rumano, después del 23 de agosto de 1944, infligió a todos los habitantes de la antigua Rumania los mismos sufrimientos, humillaciones y «genocidio cultural» tal como pretende el manifiesto, indiferentemente que se tratara de rumanos o de las minorias húngara y sajona.

Una vez instalado el mismo régimen politico vigilado por Moscú, tanto en Hungria como en Rumania es imposible creer, conociendo el sistema marxista leninista, que puedan existir discriminaciones en el trato de las respectivas poblaciones y minorias, en la hermandad ideológica establecidas entre estos paises. Las sublevaciones húngaras y polacas han demostrado que Moscú tiene el mismo trato para todos.

Según los datos oficiales publicados por la República Socialista Rumana, las minorias disfrutan de libertades: culturales, religiosas, escolares, de Prensa y artisticas, más que los autóctonos, añadimos nosotros, dada las razones mencionadas al principioy como nunca los rumanos transilvanos han gozado bajo la dominación húngara.

En el exilio, la voz rumana se ha levantado siempre con la misma fuerza y prestigio, defendiendo la libertad de todos los pueblos encerrados por el telón de acero soviético-comunista, inclusive Hungria, con la conciencia de un deber fraternal.

Cuando estalló la sublevación patriótica de los húngaros en 1956 contra la opresión moscovita, los rumanos exiliados les enviaron el mensaje que a continuación reproducimos: «Emocionados por el sublime sacrificio del pueblo húngaro, levantado en armas por la libertad, afán común hoy dia, ofrecemos una mano fraternal al valiente vecino húngaro, y consideramos que a partir de este momento nada debe entorpecer nuestras relaciones amistosas, por lo que le invitamos a hacer un frente común contra la barbarie roja, para lograr conjuntamente la Santa Libertad de nuestros esclavizados paises y de nuestra Fe en Cristo».

El gran aviador rumano el principe Constantino Cantacuzeno, héroe de la segunda guerra mundial, se ofreció para transportar en sus avionetas particulares armas, municiones, material sanitario a las trincheras de los sublevados, arriesgándose la vida, y no hablemos de la cordial colaboración en las manifestaciones A. B. N.

Asi que, con justas razones, nos preguntamos de qué sirve todo el «tam-tam» antirrumano desencadenado en los paises norteamericanos, cuando un acercamiento más sincero y más profundo seria mucho más beneficioso para ambos paises, llegando incluso —a pesar de lo utópico que parezca— a estudiarse las posibilidades de realizar la soñada Confederación Rumana-Húngara-Yugoslava, preconizada por Gregorio Manoilescu con tanta razón en bien de nuestros pueblos y de Europa.

¡Hasta cuándo, vecinos húngaros, con la ingratitud y las injustas lamentaciones!

TRAIAN POPESCU

Transilvania Romaneasca

istoria Europei" (sublinierea e a noastră). Şi: Nu credem câtuşi de puţin că Preşedintele Ford ar putea, într'un fel sau altul, să răspundă Ungurilor din Statele Unite, că, dacă va fi ales Preşidente în Noemvrie, le va da cadou Ardealul, căci, asta, fireşte, nu depinde de dânsul. Şi, dacă-i vorba, iată, *mai suntem şi noi Românii pe aici*" (sublinierea noastra). Româneşte şi bănăţeneşte spus. Dar, revenim la forţa propagandei. Şi Maghiarii sunt maeştri în mânuirea acestei arme, şi nu de acum, ci de la Matei Corvin. In acele timpuri, moldoveanul Ştefan cel Mare bate pe Turci, atrăgând admiraţia întregei creştinătăţi. Istoricul polonez, Dlugosz, contemporan al acelor întunecate timpuri, scrie: "O, om incomparabil cu nimic inferior eroilor pe care-i admirăm, care, *primul* între prinţii lumii câştigă în timpurile noastre o victorie strălucită contra Turcilor; după părerea mea, cel mai demn de a figura în fruntea unei coaliţii a Europei creştine contra Turcilor" (Dlugosz, Historia poloniae, II, p. 527). Cu toate aceste înflăcărate fraze, propaganda maghiară îşi produce efectul. "Regele Urgariei, Matei Corvin, se sforţă totuşi să atragă asupra lui toată onoarea şi tot profitul victoriei domnitorului moldovean, aducând la cunoştinţa capetelor încoronate, în special celor ce nu puteau să controleze afirmaţiile lui, că camenii lui, sub conducerea curteanului său Ştefan cel Mare, bătuseră o numeroasă armată otomană" (Istoria Românilor din Dacia Traiană, de A. D. Xenopol, II, pp. 28-29, tipărită

(*Urmează în pag. 5.*)

great thrace

They disregard the fact that the Union of the Rumanian Principalities had been eulogized by the revolutionary democrats of the past century, and indeed by V. Lenin.

The authors from Kishinev, in their malignancy, make proof of lack of gnowledge and obscurantism.

It ensues from the present work that Moldavian Bessarabia constitutes an integral part of the territory which was occupied in prehistoric and early historic times by Thracians, and that the Union of the Rumanian Principalities in 1859 was but a natural reunion of different Thracian tribes into a single whole.

In the following, the readers are offered a concise account of the contents of my works: a resume.

Here are the conclusions I have reached to.

There exists in our country an opinion (especially ingrained among linguists) that the Thracians arrived north of the Danube coming from the South of the Balkan Peninsula. This thesis is fundamentally erroneous. As a matter of fact, there are few authors (Norberth Iokl, A. A. Shahmatov, V. A. Moshkov) who sustain the contrary, that is, that the Thracians have descended towards the Danube and beyond it coming from regions situated north and south of the Carpathians. This opinion conforms with the general direction of movement of all Indo-European peoples. *Celts, Germans, Slavs, Tokharis, Hittites, Greeks, Italiots — all migrated from the North towards the South but not inversely.*

Besides Indo-European north-south migration, there have also been east-west migrations (Baltic peoples) and west-east ones (Aryans). *Not a single Indo-European people has ascended from south to north.* Why should the Thracians have been an exception to this empiric law?

Reliable evidence of prehistoric Thracian settlements north and east of the Carpathians is furnished by the archaeological material culture *Cucuteni-Ariușd-Tripolye*, whose characteristics according to the overwhelming majority of investigators of this culture are Thracian.

Ancient authors such as Herodotus — father of all history, Strabo, Ptolemy, Stephen the Byzantine and Ammian Marcelline have transmitted abundant information about the Thracians. However they do not indicate the boundaries of the territory occupied by these. Ptolemy however outlines their spread on a larger scale than the others, acknowledging their settlements between the Vistula, the Adriatic, the Black Sea, the Dniester and the Dnieper.

The map drawn up by the illustrous Rumanian archaeologist Vasile Pirvan for the period I 000 - 800 B. C. and based on Ptolemy's cannot be considered satisfactory, since Thracian settlements north and east of the Carpathians are shown only *in the vicinity of these mountains, while beyond is just blank.*

On the other hand, Constantine Porphyrogenitus, in his writings of the middle of the X-th century o. e. testifies that the original birthplace of the Slavs was at the sources of te Dnieper. Situated in this region are: Novgorod the Great, and the lakes Ilmen, Ladoga, Onega. Which means that the space of the prehistoric spread of the Cucuteni — Tripolye culture was not occupied by Slavs.

These considerations led us towards a so-to-say demographic investigation of the space between the Pripyat and the Carpathians, where there appeared later the regions of Volhyn, Hallicia, Podolia. We recurred to modern means of investigation: toponymy and hidronymy.

A large number of maps has been examined: Russian, Soviet, Ukrainian, etc.

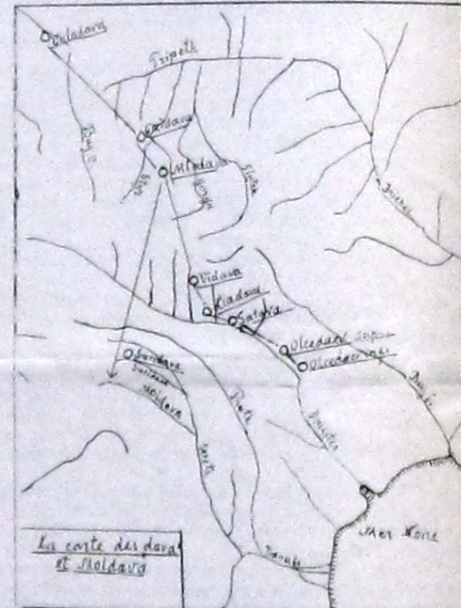
In search of determinative roots and characteristic Thracian terminations I have been guided by the following works:

1) Dimiter Detsche, (Sofia), *Die Thrakischen Sprachreste*, Wien, 1957.
2) I. Pokorny, *Indogermanisches etymologisches Wörterbuch*, Berlin, 1947-1957.
3) A. Walde-I. Pokorny, *Vergleichendes Wörterbuch der indogermanischen Sprachen*, Berlin-Leipzig, I-II, 1927-1932.
4) Vl. Georgiev, *Issledovania po sravnitelno-istoriceskomu iazykoznaniu* (Studii de linguistică comparată), Moscow, 1958.
5) Vas. Pârvan, *Getica*, Bucharest, 1926.
6) I. I. Russu, *Limba traco-dacilor*, 1967.
7) W. Tomaschek, *Die alten Thraker*, Vienna Academy, Philolog. Histor. Sect., vol 128, Vienna, 1893, IV, & vol. 130, Vienna, 1894, II.
8) V. N. Toporov-O. N. Trubaciov, *Lingvisticeskii analiz ghidronimiki verhnego Podneprovia*, Moscow, 1962.

Conventionally the space has been divided into four geographical zones, with reference to the larger rivers: the I-st zone the Western Bug and the San; II-Styr, Goryn and Slutch rivers; III - the rivers Teterev and South Bug; IV - upper and lower Dniester.

I have been able to find numerous Thracian settlements, as will be seen in the maps here annexed, with roots as: *bes, ber, bus, buz, but* (*bud*), *shep, boc* (*byk*), *sar zur, rez* (*riz*), *mal, bal*. In many instances the prefixes per, ter have been found. Many Thracian settlements have the characteristic termination "dava".

The prevalence of the Thracian "dava"-s is especially interesting. From the map annexed here, it will be seen that on the Western Bug (along its lower course) there is a *Volodava* — on an affluent named Volodavca; along the Styr there is Gnidava on its left and *Mlodava* (certainly a metathesis of Moldava) — on its right; on the upper tributaries of the Dniester there are: *Vidava, Leadava, Șatava* (certainly Șadava) and on the left bank of the Dniester there are: *Upper Olceadaev* and *Lower Olceadaev* (names formed from Olced — deva through metathesis). The very presence of these "dava"-s prover that from the demographic point of view the space between the Pripyat and the Dniester constitutes a single whole.

II

On the zonal maps the names of the Thracian settlements are underlined with a straight line (the denominations are given in French). As distinct from these, the names of localities populated by Celts are underscored with a sort of comb-line.

I have been able to identify in the first zone 28 Thracian settlements, in the II-nd — 19, in the III-rd - 37, and in the IV-th — 95: in all 179 Thracian settlements.

Naturally, in this resume the toponimic argumentation could not be presented.

In historical times, the Thracian population was joined by Celts (in the III-rd century BC) viz. two Celtic tribes: *the Volca* and *the Ruthenians*. The first of these tribes expanded throughout the wole space occupied by the Thracians, down to the Danube, but mostly in Volhynia, as may be seen from the map here annexed.

The second tribe settled in Hallicia, whose name derives from "gall" — a Celt. (In Spain one of the provinces is still named Galissia). The capital of this region, Halitch has been founded on the site of the burial place of a Celt, a "*Gall*".

In the second century of our era the Hallicia — Volhynia region was invaded *by Goths* who found here the Celts

(*Continues pag. 9.*)

Transilvania Romaneasca

de Editura "Carpații"). "Mai mult încă, de îndată ce regele Ungariei află că tresoreria Papei se umpluse din nou, se grăbește să insiste pe lângă Suveranul Pontif, pentru ca banii, promiși lui Ștefan, să-i fie remiși lui în calitate de suzeran și Papa, puțin la curent cu raporturile ce existau între regele Ungariei și domnitorul Moldovei, îi dădu lui Matei importanta sumă de 100.000 ducați, pe care acesta îi cheltuiește curând, dar pentru cu totul alte chestiuni, decât războiul contra Turcilor" (Istoria Românilor din Dacia Traiană, A. D. Xenopol, II, p. 30).

Și iată ce citim în "Histoire da la Hongrie" de Henry Bogdan, tipărită la "Presses universitaires de France", în 1966. "Dar succesele lui Matei Corvin în Occident, nu trebuie să facă uitat că veritabila primejdie pentru Ungaria este primejdia turcească. Matei, reuși să reia de la Turci Bosnia (1463), Moldova și Valahia (1467) (!!!) și Serbia (1482) dar nu a reușit să-i expulzeze din Europa".

Prin urmare, Ștefan cel Mare nu a existat. Și totuși, istoria spune că a existat. Mai mult, exact în 1467, are loc o luptă între Ștefan cel Mare și Matei Corvin la Baia, în Moldova, unde Matei Corvin e bătut crunt și abia scapă cu viață, reușind să treacă granița cu mare greutate, din cauza rănii pe care o primise. Iar în 1869, Ștefan cel Mare, pentru a se răzbuna, trece în Transilvania, o devastează fără milă, prinde și taie capul lui Petru Aron (pretendent la tronul Moldovei, susținut de Matei Corvin), și nu se retrage decât când regele ungur consimte să-i cedeze două cetăți din Transilvania, Ciceu și Cetatea de Baltă (Michowski și Dlugosz, istorici polanezi).

La Hongrie
avant et après le guerre

Harta No. 1. Reprodusă din cartea "La verité sur les délibérations préliminaires du traité de Trianon". In afară de text.

"UNGARIA MILENARA"

"Dar cuceritorii unguri n'au găsit pe teritoriul viitoarei Ungarii, grupuri politice dispunând de frontiere precise. Pe acest teritoriu slab populat, trăiau amestecate (pêle mêle), populații care scăpaseră în urma marilor invazii" (Justice pour la Hongrie, p. 43). Și în același carte, la pagina 44, citim: "Strămoșii poporului român n'aveau nimic comun cu Dacii și cu atât mai puțin cu Romanii care au învins pe aceștia din urmă". Și: "In Transilvania depopulată de războaie defensive, s'a infiltrat în cursul secolului al XIII-lea poporul de păstori al Valahiei, strămoș al poporului român de astăzi". Și aceasta nu e deajuns. In "La Verité sur les délibérations préliminaires du traité de Trianon", de Dr. Etienne Czakó, Editura Danubia, Budapesta 1934, la pagina 66 citim: "Transilvania a devenit posesie ungurească chiar de la venirea Ungurilor în țară (în anul 896) și de la această dată, ea n'a încetat să fie posesie ungurească până în 1918. Primii coloniști români au sosit în Transilvania spre 1210. Și este de notorietate publică, că *Românii nu sunt descendenții Romanilor și nu sunt locuitori autochtoni ai Tansilvaniei*" (sublinierea e a noastră). S'ar trage următoarele concluzii:

— Romanii au exterminat total pe Daci, după înfrângerea lui Decebal, deci Dacii nu pot figura printre strămoșii poporului român.
— Romanii s'au retras toți în sudul Dunării, după părăsirea Daciei de către Aurelian.
— La venirea lor, Ungurii au găsit o populație amestecată (pêle mêle) și nici o grupare politică dispunând de frontiere precise. Căror neamuri aparțineau aceste populații amestecate, Ungurii evită să precizeze.
— Românii au venit în Transilvania din Valahia, în cursul secolului al XIII-lea.

Vom răspunde la aceste puncte.

Cum era normal, o parte a populației dace, a făcut act de supunere învingătorilor romani. Aceasta este o lege naturală. Cassius Dio, istoriograful războaielor dacice, afirmă limpede că mai mulți Daci au trecut de partea Romanilor, la începutul războiului din 105-106. (Cassius Dio, LXVII, 11, 1). Iar Columna lui Traian, cronica sculptată a acestor războaie, conține șapte scene de asemenea supuneri a Dacilor, Romanilor. Istoricește este dovedită existența a numeroase corpuri de trupă formate din Daci: In Noricum, în părțile actualei Austrii, se afla o "Ala I Ulpia Dacorum"; în Panonia era o "Cohors II Augusta Dacorum pia fidelis veterana milliaria equitata"; o cohortă de Daci "Cohors III Dacorum equitata" cu garnizoana în Macedonia; în același extremitate răsăriteană e imperiului, între Tigru și Eufrat, se găsea "Vexillatio Dacorum Partica"; o altă unitate, numită Dicibalus și Diba", e întâlnită în Britania.

Inscripțiite latine găsite în Dacia, semnalează existența de nume de persoane latine, dace, și dace și latine amestecate. Astfel în Apulum (Alba Iulia) un *Mucatra*, fiul lui *Brasus*, are ca moștenitor pe *Mucapor Mucatralis*. Toate acestea sunt nume dacice. Tot la Alba Iulia un *Mucasenus* Cesorini, are ca soție pe *Resculturme*, fiica lui Sola. La Potaisa, Valeria *Dula* e soția unui Volusias Titianus; la Cluj îl găsim pe Aurelius *Duda*. O altă inscripție amintește pe Aelius *Diales*, căruia fiul său Aurelius *Ditucentes* îi pune o piatră funerară, drept recunoștință. In alte izvoare, majoritatea inscripții, se întâlnesc nume ca: *Dizo, Duras, Eptala, Tzinto, Costas, Dirigiza, Scorillo*. Toate aceste nume, curat dacice. Toate arată, că așa cum era logic, începuse amestecul Dacilor cu Romanii prin căsătorii între unii și alții.

In vocabularul românesc s'au descoperit până acuma circa 160 de cuvinte de origină geto-dacică. Citâm câteva: *buză, ceață, grumaz, gușa, copil, prunc, zestre, vatra, cătun, mazăre, țarină, mânz, strunga, urdă, buluc, strugure, gard, brad, copac, barză, mistreț, rânză, a răbda, a speria, a zburda*, și sufixele *esc* și *este*.

La ordinul dat de Aurelian de părăsirea Daciei, s'au retras toți locuitorii Daciei, susțin Ungurii și sprijinitorii lor. Afirmația aceasta are ca bază opera lui Roesler, intitulată *Romaenische Studien*, care a dat naștere la asa zisa teorie a lui Roesler. In substanță Roesler susține că populația Daciei a părăsit integral Dacia, la ordinul Împăratului Aurelian. Și iată ce găsim în "Histoire des Hongrois", pa. 59, carte tipărită la Paris în 1874. Autorul, Edouard Sayous, un francez, spune: "Abila argumentare a dlui Roesler, este departe de a fi convingătoare. Emigrarea populațiilor devenite agricole și civilizate, sunt rare, și niciodată ele nu sunt complete. In afară de aceasta ne pare dificil de explicat propagarea limbii latine printre Unguri, preferința lor pentru Europa occidentală și aptitudinea lor de a imita legile romane, fără prezența acestor Valahi, care de vreme îndelungată, urmând fericita expresie a lui Amédée Thierry "lăsau ca timpul să-i scape de stăpânii vremelnici și perpetuau în mijlocul barbarilor de toate rasele, resturile unei vechi civilizații". Gelu, prințul care a fost învins de Tuhutum în Transilvania, era probabil șeful lor". Trebuie să se țină seama că Edouard Sayous era departe de a fi un prieten al Românilor. Din contra. Era membru al Societății Kisfaludy din Pesta, și lucrarea lui "L'Histoire des Hongrois" este favorabilă Maghiarilor.

In aceiași lucrare, la pagina 67, citim: "Două mici regate, acela al lui Gelu în Transilvania și acela al lui Glad între Olt și Tisa, par a fi fost în special valahe". Și la pagina 81: "Glad învins de Zuard și Kadosa, a fost obligat să se supună și Ungaria a atins lunga sa frontieră naturală a Carpaților".

Dar mai sunt și alte argumente. Printre afirmațiile lui Roesler (Romaenische Studien) este și aceasta: "Dealtfel, cum s'ar putea presupune, că, părăsiți de legiunile romane, ei (dacoromanii), au preferat viața mizerabilă în munți, în locul unei vieți civilizate în sudul fluviului Dnărea?"

In primul rând, primii barbari care au ocupat Dacia, au fost Goții, un popor barbar mult mai blând decât asiaticii veniți mai târziu. Încă înainte de părăsirea Daciei, populația daco-romană avusese contacte cu Goții, și-și

(*Urmează în pag. 6.*)

TRANSILVANIA ROMANEASCA

dăduse seama că nu erau aşa de fioroşi. Ba mai mult se stabiliseră în Dacia în calitate de *federati* (aliaţi), obligându-se să nu mai atace imperiul, ba chiar să-i dea ajutor împotriva altor năvălitori. Romanii au adus multe lucruri bune în Dacia, aduseseră civilizaţia, creaseră "Dacia Felix", dar, cum e normal, au adus şi câteva lucruri care nu plăceau localnicilor, între ele dările, adică perceptorul. "Intr'un glas se roagă ţăranii romani să-i lase a trăi cu barbarii... Şi apoi să ne mirăm că nu pot fi învinşi Goţii, când sătenii sunt mai bucuroşi să fie cu ei, decât cu noi". (Salvianus, De gubernatione Dei, V, 8.)

Notarul anonim al regelui ungur Bela spune cum un conducător al Ungurilor, Tuhutum, fiind în câmpia Tisei şi a Dunării, a aflat de Transilvania, o "ţară" despre a cărei "bunătate" se dusese faima. In această Transilvanie domnea un roman anume Gelu, "peste Români şi Slavi". Gelu, care este numit în repetate rânduri "duce", se împotriveşte lui Tuhutum, în doua locuri, dar la urmă este învins şi ucis la râul Copuşului. Bineînţeles că din opera cronicarului anonim Ungurii vor să reţină ca autentic tot ce le este favorabil şi să respingă restul. Astfel ei susţin că notarul anonim nu poate fi luat în consideraţie, deoarece cele notate de el, nu sunt văzute, trăite, ci auzite de la alţii. Contra acestei susţineri se ridică însăşi un ungur, Balint Homan, care în cartea sa "Geschichte des ungarischen Mittelalters", I, pp. 400-413, publicată la Berlin în 1940, spune: "opera notarului anonim, în ceiace priveşte povestirea cuceririi ţării de către unguri, se distinge prin elaborare îngrijită, atât din punct de vedere strategic cât şi geografic, prin critică pătrunzătoare, reflexie metodică şi temeinice cunoştinţe". După cum se vede, am folosit şi vom continua să folosim, isvoare ungureşti şi proungureşti şi nu proromâneşti ca acele ale lui Edgar Quinet, Alfred Rambaud, Ubicini, etc.

"Al treilea sat Gyalu, are deasemeni importanţa sa din punct de vedere istoric. Acolo s'a decis soarta Transilvaniei în secolul al X-lea. Această ţară era ocupată de Valahi, care formaseră acolo un principat independent. La apropierea lui Tuhutum, care pentru a o cuceri venise cu bandele ungureşti (les bandes hongroises), au luat armele şi au mers până la Gyalu. Valahii au văzut cum le-a căzut şeful în luptă şi părăsiră câmpul de bătaie. Obligaţi de a se supune învingătorului, ei jurară credinţă într'un loc care şi astăzi se numeşte Eskülló, de la *esküdni*, a depune jurământ. Aceasta este povestirea transmisă de unul din cei mai vechi istorici unguri, notarul anonim al regelui Bela". Acest pasaj este copiat din cartea publicată la Paris în 1845, "La Transylvanie et ses habitants" de A. de Gerando, vol. I, p. 64. A. de Gerando este ginerele contelui ungur Emeric Teleki, seigneur de Szèh, căruia îi închină cartea. La pagina 216, spune: "legat prin căsătorie (autorul) de o familie ungurească, sunt aproape cetăţean al acestei ţări".

In cronica rusă a lui Nestor, găsim: "ungurii, după ce au trecut nişte munţi înalţi —e vorba de Carpaţi—, începură să se lupte cu *Volohii* şi cu Slavii, care trăiau acolo". E vorba de două isvoare diferite, de autori de naţiuni diferite, şi care *coincid*.

"Este greu de înţeles cum Romanii au putut să lase în Dacia urme neşterse, dacă se reaminteşte că ei au venit în această ţară, mai mult pentru a scoate bogăţii, decât de a fonda mari instituţii, cu care au dotat celelalte provincii. Se găsesc astăzi în vechea Dacie resturi din dominaţia lor, pe care în zadar le-am căuta în celelalte ţări unde au fondat cele mai scumpe colonii; urme romane care nu există în Spania, nici în Tara Galilor, nici chiar în Italia: se găseşte în Dacia un popor, care în limba lui se numeşte Român (Romain), care a păstrat nu numai limba şi fizionomia cuceritorului, dar încă, acela care dintre toate popoarele Europei, a păstrat cu cea mai mare fidelitate, ideile şi obiceiurile lor. Şi totuşi Dacia a rămas provincie romană numai o sută şapte zeci de ani" (La Transylvanie et ses habitants, I, pp. 44-45).

"Numele celor doi împăraţi, Traian şi Aurelian, al celui care a cucerit Dacia şi al celui care a părăsit-o, se găsesc astăzi în gura poporului valah. In Moldova, Valahia şi Transilvania, multe câmpii se numesc *pratul lui Traian* (câmpul lui Traian), şi se aude încă vorbindu-se de *Lerum Doamne* (Aurel Dominus)" (La Transylvanie et ses habitants, I, p. 45).

"Mai întâi vin Goţii, care iau locul Romanilor; după Goţi, Hunii (376), după Huni, Gepizii (454), după Gepizi, Avarii (553). In mijlocul acestor armate emigrante care traversează ţara lor fără întrerupere, descendenţii Romanilor, poporul pe care Aurelian nu-l dusese cu dânsul, subsistă mereu. Valahii aveau şefii lor naţionali când au fost subjugaţi de Unguri sau Maghiari, care, conduşi de Arpad, cuceriseră deja Panonia (889) (La Transylvanie et ses habitants, I, p. 46).

"Valahii sunt, în Transilvania cei mai vechi locuitori ai pământului. Ei ocupau ţara şi fundaseră un principat când Ungurii şi-au întins dominaţia asupra munţilor vechei Dacii. La limitele occidentale ale acestei provincii, între Tisa şi frontiera Transilvaniei, domneau încă alţi şefi valahi, *Mana Moarte*, "la Main Morte", şi *Glad*, "le Glaive". Toţi au trebuit să cedeze în faţa norocului (a la fortune) Ungurilor, a căror putere, a înlocuit pe cea a Romanilor" ("La Transylvanie et ses habitants" I, p. 309).

"Religia creştină a pătruns devreme la coloniştii romani ai Daciei. Se găsesc în Transilvania inscripţii datate din 274, care au deasupra crucea. Exista în 325 un Theophile, "episcop al Goţilor", nume care se dădea în mod abuziv Dacilor. Se citează încă în 390, un "episcop al Daciei, Nicolae ("La Transylvanie et ses habitants", pp. 309-310).

"Incă astazi ei au o limbă total romana şi se gasesc printre ei vechi obiceiuri (d'antiques usages), care, la alte popoare romane s'au pierdut complet. Oarecari nume păgâne, ca *Florica*, Floarea, *Daina*, Diana, *Dainita*, sunt foarte răspândite printre femei. In prima Duminică de Mai, ţăranii valahi celebreaza încă, prin tradiţie, sărbătorirea Floarei; ei se duc în luncile şi pădurile vecine, se împodobesc cu flori şi frunze, şi revin să danseze în sat. La apropierea verii, pun în faţa caselor o prăjină lungă cu ramuri de arbori şi fân, pe care le numesc *armindenu*. Acesta este —ne asigura— un obicei roman; coloniştii militari sărbătoreau începerea sezonului de lupte, ridicând în faţa porţii, ceiace ei numeau *arma Dei* sau *Martis*...

Dansurile valahe au o origină romană. Anumite figuri şi adesea poza personagiilor, reamintesc descrierea dansurilor antice. Dansurile lor exprimă totdeauna o ideie, un fapt, ele au un sens determinat. Haţegana de exemplu, care este cel mai răspândit dans, pare să reprezinte răpirea Sabinelor. Dansul *căluşerului* este foarte caracteristic. Etimologiştii pretind că acest dans era executat în Coliseu; alţii pretind că el figurează un dans de cavaleri, literalmente, un "dans al calului". O tradiţie atribuie acestui dans o origine şi mai venerabilă, şi fac să deriveze cuvântul valah din *collini salii*, prin prescurtare, *colli salii*. Dansatorii salieni, spune Nieuport, aveau un templu pe colina quirinală. In idele lui Aprilie, executau, recitând rapsodii care abia erau inteligibile pe timpul lui Horaţiu, dansuri care erau conduse de un şef sau *vates*. Astăzi dansatorii valahi poartă, ca şi Romanii, două curele împodobite cu butoni de aramă pe care şi le încrucişează pe umeri, şi din care una înfăţişeaza eşarfa de care se prindea spada; ei încep dansul lor la sfârsitul lui April sau după Rusalii, care este socotit în oarecare măsură ca sfânt, mânuiesc lungi bastoane ca pe nişte săbii şi dau celui care-i dirijează numele de *vătaf*" ("La Transylvanie et ses habitants", I, pp. 309-310).

Aceste rânduri sunt scrise de un francez şi-repetăm-cartea este proungurească. Se găseşte în această carte simpatie pentru Valahi? Fără îndoială. O spune însuşi autorul: "Nu ascundem simpatia pe care ne-o inspiră rasa valahă. Popor roman ca şi noi, Valahii locuiesc nu numai în Ungaria şi Transilvania, ci încă în *Basarabia*, Moldova, Valahia şi în alte provincii turceşti. Ei nu sunt mai puţin de 5.000.000. Câteva spirite generoase s'au preocupat de viitorul acestei naţii dispersate şi *robite* (asservie) (sublinierea e a noastră), de *zece secole*" ("La Transylvanie et ses habitants", I, p. 222). Autorul enumără mai multe motive pentru care "rasa valaha" îi produce o simpatie pe care nu şi — o ascunde, cu toate că era ginerele contelui Teleki, şi cu toate că se considera "aproape cetăţean al Ungariei". Dintre toate aceste motive, principalul era, socotim noi, acela ca "această rasă valahă era robită (asservie), de zece secole.

Deci Ungurii, susţin ei, la sosirea lor au găsit în Transilvania numai grupuri amestecate, fără nici un fel de organizare politică. Cum se face deci că la 1918, în Transilvania, trăiau 2.800.000 de români şi 2.465.000 de neromâni, deci aveau majoritatea absolută? (A se vedea harta No. 2, apărută în cartea "Justice pour la Hongrie", p. 17.) Aceste cifre reies desigur din recensământul făcut de ei în 1910, deoarece contestează pe cel făcut de Români în 1930 şi noi, cum am spus, ne servim de isvoarele lor. In acest recensământ s'au întrebuintat desigur toate tertipurile pentru a scoate rezultate favorabile lor. Printre altele s'a întrebuintat înscrierea ca unguri a tuturor celor ce vorbeau ungureşte, fără să se ţină seama de originea etnică. Astfel, Evreii, au fost consideraţi şi trecuţi aproape în toate cazurile ca unguri. Ei bine, cu toate acestea sunt nevoiţi să recunoască că în Transilvania sunt în minoritate şi Românii, au *majoritatea* nu relativă, ci *absoluta*. Cum a fost posibil aceasta de moment, ce, susţin ei, *toată* populaţia dacoromană s'a retras în sudul Dunării la ordinul lui Aurelian şi ei au găsit un teritoriu slab populat, la sosirea lor?" In Transilvania despopulată din cauza războaielor defensive, s'a *infiltrat* 'in cursul secolului al XIII-lea, *poporul de ciobani din Valahia*, strămoş al poporului român de astazi" ("Justice pour la Hongrie", p. 44). Deci, *nişte ciobani, s'au infiltrat*. Dar cum e posibil ca în Valahia să fi fost atâţia ciobani şi cum s'au putut ei *infiltra*, în număr aşa de mare, încât după şase secole să devină o majoritate, şi inca, o majoritate absolută? Şi cum se face că nici un document unguresc nu vorbeşte de venirea lor în Transilvania, şi vorbesc totusi actele ungureşti de venirea Saşilor şi a Şvabilor, deşi aceştia au venit în număr infinit inferior?

Acesti ciobani, deci grupuri transhumante, au trecut munţii şi nu s'au instalat numai în zonele de frontieră, cum ar fi fost normal, ci în toată Transilvania, ajungând până la extremitatea nordică, în Maramureş, care, nu este numai cea mai îndepartată ci şi cea mai săracă regiune a Transilvaniei. Şi aceşti ciobani, *infiltraţi*, deci care au pătruns încet încet, ajung numai în 140 de ani, nobili, şi unul din ei, Bogdan, părăseşte Maramureşul, însoţit de alţi *ciobani*, ca să înfiinţeze principatul Moldovei. Acest fapt nu-l pot tăgădui Ungurii, deoarece în documentele lor apare ca "fost voevod de Maramureş" şi ca *infidel*, faţă de regele ungur. Deci, după 140 de ani, unul din urmaşii acestor ciobani infiltraţi, ajunge voevod al unei regiuni!!

Dar Iancu Huniadi şi Matei Corvin?" Jean Hunyadi, aparţine unei familii de nobleţă transilvană, *fără nici o îndoială de origine valahă*" ("Histoire de la Hongrie", de Henry Bogdan, p. 27). Deci Iancu Huniadi, de origine valahă, *în afară de orice îndoială*, ajunge mare şef şi erou ungur, iar fiul acestuia, Matei Corvin, *deci tot de origină valahă*, ajunge cel mai mare rege al Ungariei. Logica cea mai rigidă spune că aceştia n'au ajuns în cele mai înalte posturi ungureşti ca urmaşi ai unor bieţi ciobani care se infiltraseră cu 140 de ani mai înainte, ci că Maghiarii au găsit la venirea lor în Transilvania organizaţii politice, cu şefi şi supuşi. Ce s'a intamplat cu ceilalţi şefi valahi? Au trecut la catolicism şi s'au ungurizat încetul cu încetul, pentru a nu-şi pierde privilegiile. Unul dintre ei, Bogdan, s'a răsvrătit, a devenit *infidel* şi a trecut cu ai lui în Moldova, înainte de a se unguriza şi probabil pentru a nu trece la catolicism.

"Intre nobleţa ungurească, care a cucerit pământul cu sabia şi coloniştii saşi care se îmbogăţeau prin comerţ, Valahii din Transilvania au rămas totdeauna un popor de ţărani. Pentru ei, nici un progres, nici o schimbare. Când dintre ei unul se ridica deasupra celorlalţi, intra în rândurile naţiunii cuceritoare şi se făcea Ungur" ("La Transylvanie et ses habitants", I, p. 212).

Lista familiilor nobile maghiare de origine românească, e lungă şi cuprinde nume ilustre, între care, în afară de Corvineşti, se citează familiile Dragfy, Banfi, Maylath, Mihai Csaki, Barcsai, Kendefi, etc. Unii dintre nobilii români cari nu au voit să treacă la catolicism şi-au părăsit pământurile şi, fiind supuşi la dări grele, au ajuns asemenea ţăranilor, în masa cărora s'au pierdut.

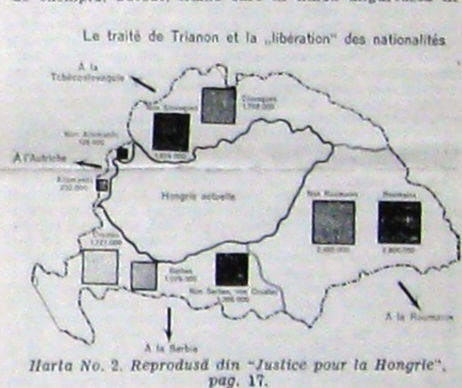
"Majoritatea Românilor s'a infiltrat în Transilvania venind din cele două voevodate ale Moldovei şi Valahiei trecând Carpaţii în timpul secolelor în care aceste două provincii erau sub suzeranitatea sultanilor. Sublima Poartă impunea implacabil acestor provincii, prinţi greci, un fel de colectori de impozite. Aceşti Greci, numiţi Fanarioţi, le impuneau dări zdrobitoare şi oprimau pe ţăranii acestor provincii care se găseau la Estul şi Sudul Ungariei. Fugiţi în masă în Transilvania, au fost admişi drept colonişti de către Unguri. *Este perfect adevărat că Românii, în actualitate formează majoritatea populaţiei Transilvaniei*, dar nu este mai puţin adevărat că ei sunt noi veniţi care, după ce poporul unguresc le-a oferit ospitalitatea, au deposedat veritabila populaţie autoctona în propia sa ţară" ("La Verité sur les délibérations préliminaires du Traité de Trianon", de Dr. Etienne Czakó, p. 68).

Deci aceşti ciobani au continuat să intre în Transilvania şi în secolele următoare, "în special din cauza Fanarioţilor". Aceasta înseamnă, ca această trecere s'a executat până la începutul secolului al XIX-lea, secol în care domniile fanariote au luat sfârşit. Dar, din nou, nici un act, nici un document unguresc nu vorbeste de aceste treceri. Există însă documente, multe, care vorbesc de treceri exact contrarii, adică din Transilvania în Muntenia şi Moldova. Astfel:

O scrisoare papală din 1234, adresată prinţului de coroană al Ungariei, Bela, arată că au trecut în episcopatul Cumaniei, situat în sudul Moldovei şi estul Munteniei, "unii din regatul Ungariei, atât unguri cât şi Germani" care, amestecându-se cu Românii de acolo, "trec la credinţa lor şi făcându-se una cu acei români", primesc tainele bisericeşti "de la oarecari pseudo-episcopi ce ţin ritul grecilor".

In Diploma Ioaniţilor, din 1247, regele ungurilor le acordă acestora, în anumite condiţii, Oltenia şi "Cumania Neagră", aceasta din urma situată la răsărit de Olt. Una din aceste condiţii era de a nu primi în ţinuturile acordate lor, "rustici" din regatul Ungariei. Cu toată această interdicţie, ţăranii români transilvăneni au continuat să treacă munţii, întemeind sate ale lor. Cele mai multe din aceste sate poartă numele satelor din vecinăttatea lor din Transilvania, cu adaosul caracteristic de "ungureni", adică locuite de Români din Transilvania. Aceste treceri au continuat secole dearândul, faptul fiind consemnat în documente şi hărţi. Astfel în harta statistică rusă a Principatelor, harta alcătuită între 1828 şi 1832 şi publicată în 1835, arată în judeţul Argeş opt sate cu calificativul de "ungureni" şi anume: Oieşti, Albeşti, Ciofrângeni, Marina, Cepari, Şuici, Valea Albă şi Streinii. In Judeţul Muscel, sunt în această hartă, cinci sate cu adaosul de "ungureni": Berivoeşti, Boteni, Bădeni, Slănicu şi Vlădeşti iar în judeţul Dâmboviţa, trei: Băseşti, Lucieni şi Drăgoeşti. Cele mai mari treceri s'au efectuat însă în partea de Răsărit a Munteniei, în judeţul care, din pricina aceasta s'a numit multă vreme *Săcuieni*. In acest judeţ al Săcuienilor 27 de sate sunt formate integral sau în bună parte din locuitorii veniţi din Transilvania. Târgul Săcuienilor este citat prima dată într'un ordin circular din 1431, de voevodul muntean Dan al II-lea, dat "tuturor târgurilor şi vămilor". Dar şi în Moldova s'au efectuat asemenea treceri, în afară de aceea deja amintită a voevodului Bogdan. Documentul din 2 Februarie 1365 dat de regele Ludovic I, regele Ungariei (1342-1382) arată că Bogdan şi fiii săi "au trecut pe ascuns" din Maramureş în Moldova. Aceiaşi ştire se găseşte şi în Cronica Dubnicensa, care spune :"In timpul lui Ludovic, Bogdan voievodul *românilor* din Maramureş, *adunând pe românii acelui district*, au trecut în taină în ţara Moldovei". Bogdan a găsit elemente ungureşti stabilite în câteva târguri, ca Trotuş, Bacău, Suceava, şi chiar în sate, de exemplu, *Sascut*, nume care în limba ungurească înseamnă "Fântâna Sasului". Numărul acestor elemente transilvănene în Moldova, sporeşte prin grupurile de unguri şi saşi *husiţi* care, spre a scăpa de persecuţia religioasă trec succesiv în trei rânduri, 1420, 1437 şi 1460 şi se stabilesc în Moldova în târgurile Trotuş, Bacău, Roman, Târgul Neamţ, Huşi şi Ciubărciu.

Catolicismul urmărise încă din secolele XIII şi XIV pe

Harta No. 2. Reprodusă din "Justice pour la Hongrie", pag. 17.

Harta No. 3. Reprodusă din "Histoire de la Hongrie", pag. 44, de Henrry Bogdan.

TRANSILVANIA ROMANEASCA

românii ortodoxi. Unele pământuri fuseseră luate de la Români pentru a înzestra mânăstirile catolice. E cazul mânăstirii de la Cârţa, din Tara Făgăraşului, căreia i se dăruise de către regele ungur, potrivit documentului din 1223, o moşie foarte întinsa cuprinsă între păraiale Arpaş şi Cârţa, moşie "luată de la Români". In timpul regelui Ludovic I asistăm la o adevărată prigonire a elementului românesc, în special a păturii lui conducătoare, nobili, preoţi, cnezi şi voievozi, socotiţi ca *schismatici*.

Astfel la 20 Iulie 1366 se ordonă arestarea tuturor preoţilor "schismatici" din comitatele Cuvin şi Caraş (E. Lukinich, "Documenta", pp. 201-202). Printr'o altă hotărire din acelaş an, se interzice stăpânirea oricărei posesiuni cu tittlu nobiliar sau cnezial, în comitattul Sebeş, acelora care nu sunt catolici, deci *românilor* (E. Lukinich, "Documenta", pp. 207-208).

Dar interesant este faptul că spre finele secolului al XVIII-lea treceau în Valahia nu numai românii ortodoxi, ci şi uniţii. Astfel un raport consular din 20 August 1816, arată că în Tara Românească (Muntenia) se găseau circa 12.000 de uniţi veniţi din Transilvania, şi că era neapărată nevoie pentru ei de un preot unit.

Care erau motivele care sileau pe locuitorii Transilvaniei să treacă în Principate? Motivul principal era cel religios. Ungurii obligau pe aceşti locuitori să treacă la catolicism, sau să rămână la catolicism, dacă voiau să treacă la altă religie (cazul Husitilor). Românii care nu voiau să treacă, îşi pierdeau nu numai rangul nobiliar, ci şi pământurile. Dar pentru ce treceau ţăranii? Pentrucă locuittorii din Principate aveau o situaţie mai bună, în genere ei lucrau pentru boieri 12 zile pe an, maximum atins fiind 24 de zile. Pretenţia cea mai mare a boierilor din Moldova a fost în 1775, când au cerut 36 de zile pe an, cerinţă ce dealtfel nu a fost admisă de către domnitor. In acelaş timp, în Ungaria, ţăranii erau obligaţi să lucreze pentru nobili patru zile pe săptămână, adică 208 zile pe an. Despre trecerea Transilvănenilor în Principatele româneşti vorbesc deci o sumedenie de documente (noi am dat numai o mică parte din ele). Despre trecerea Românilor din Principate în Transilvania, treceri efectuate în special în timpul şi din cauza Fanarioţilor, treceri despre care vorbeşte Etienne Czakó, nu există nici unul, absolut nici un document. Dar un cititor îşi va putea pune totuşi întrebarea: cum este totuşi posibil că fiind atât de asupriţi, şi trecând, fiind obligaţi să treacă în Valahia şi Moldova, Românii ramaşi reuşesc să se menţină totuşi ca o naţiune majoritară? Explicaţia principală este în dârzenia rasei valahe, în calităţile ei. Toate legiurile erau făcute pentru a-i desnaţionaliza, şi se intampla procesul exact invers: românii desnaţionalizau şi românizau pe unguri. "Când în comitatele ungureşti un sat este locuit de ţărani valahi şi unguri în număr egal, după un oarecare timp populaţia valahă absoarbe pe cea ungurească, şi limba *romăne* (românească), domină" ("La Transylvanie et ses habitants", II, p. 170). Dar românii nu desnaţionalizează numai pe Unguri, ci şi pe Germani: "In câteva puncte ale ţării care erau la origină populate de Germani: Torotzkó de exemplu, şi un alt sat aşezat aproape de Vulkoj, coloniştii s'au amestecat cu restul populaţiei: ei sunt acuma Unguri sau *Valahi*" ("La Transylvanie et ses habitants", II, p. 53). "Pretutindeni, Valahii nu vor să înveţe limba ungurească: ca să se poată înţelege cu ei, Ungurii şi Saşii trebuie să înveţe limba românească" ("La Transylvanie et ses habitants", II, p. 170).

Aceasta este situaţia, din punct de vedere istoric şi etnograric. Şi cu toate acestea Maghiarii vor Transilvania, Transilvania toată. Singurul argument ce le rămâne este "Ungaria milenară", adică o stare de fapt: au stăpânit Transilvania un mileniu şi deci e a lor. Dar nici acest argument nu resistă analizei. Au stăpânit Ungurii Transilvania ceva mai mult de un mileniu, adică până la 1918? In cartea sa, "Roumains et Hongrois", tipărită la Bucureşti în 1940, dl. C. Sassu arată, bazandu-se pe date istorice, că la 1526 (Mohacs), Ungaria a fost împărţită în trei părţi: una era paşalâc turcesc, una era sub coroana habsburgică, şi a treia, care ne interesează, Transilvania era un voievodat a parte, ce plătea tribut Turcilor. (Vezi harta numărul 3, reprodusă din cartea "Histoire de la Hongrie", p. 44, de Henry Bogdan). Remarcăn că principatele valahe nu au fost niciodata paşalâc. In Buda era instalat un paşă turc, Ungaria era ocupata de trupe turceşti, lucru ce nu s'a întamplat niciodată în numitele principate. Această situaţie a continuat până la 1699, pacea de la Carlowitz. După această pace toată Ungaria a devenit posesiune austriacă. Ungaria fusese eliberată de stăpânirea păgânilor, de alţii, de Austria, fără ca rasa maghiară să fi participat la lupte, dar nu pentru a deveni liberă, ci pentru a intra sub a altă stăpânire, aceia a Habsburgilor. Incercările de se debarasa de această stăpânire (1703-1711, Rakoczi şi 1848-1849, Kossuth) n'au avut rezultatul dorit. Intre 1699 şi 1867, Ungaria şi Transilvania au fost separate. Făceau parte şi una şi alta din imperiul habsburgic, dar separate, în provincii distincte. Numai la 1867 Ungurii au reuşit să-şi reincorporeze Transilvania, pentru 51 de ani, până la 1918, având o existenţă autonomă în cadrul monarhiei habsburgice. Unde este atunci Ungaria milenară?

Şi în această "Ungarie milenară", Ungurii înglobează Transilvania, Slovacia, Croaţia, etc., pe baza aceluişi argument lipsit de sprijin istoric. Argumentul etnografic, nu există pentru ei sau e lipsit de valoare. Ei vor Ungaria rotundă, Ungaria mare. In teritoriile pe care le vor (vezi harta no. 2, reprodusă din cartea "Justice pour la Hongrie", p. 17), o spun ei înşişi, trăiesc 2.800.000 de Români şi 2.465.000 neromâni, neromâni, nu Maghiari; în Slovacia 1.702.000 Slovaci şi 1.874.000 neslovaci; în partea luată de Austria din această "Ungarie milenară locuiesc 232.000 Germani şi 126.000 negermani; în partea ocupată de Jugoslavia locuiesc 1.727.000 de Croaţi şi 1.029.000 Sârbi şi 1.366.000, nici Sârbi, nici Croaţi. Câţi Unguri intră în aceste populaţii de neromâni, negermani, neslovaci, necroaţi şi nesârbi? Trei milioane, o recunosc ei înşişi. Şi aceşti 3.000.000 de Unguri vor să stăpânească 7.560.000 de neunguri. Aceasta este "Justice pour la Hongrie". E posibil, dar aceasta *Justiţie* pentru *Unguri* nu este *Justiţie* pentru *Justiţie*.

In scrisoarea care însotea condiţiile de pace de la Trianon, Millerand, spunea: "Dar nu ne putem baza pe această stare de lucruri (adică aceia că în noile frontiere ale Statelar succesoare au intrat oarecari nuclee de populaţie maghiară), pentru a pretinde că ar fi fost mai bine să nu se modifice vechiul statut teritorial. (Ungaria milenară). O asemenea stare de lucruri, chiar milenară, nu este justificată să subsiste, când este recunoscută ca fiind contrarie Justiţiei" ("Justice pour la Hongrie", p. 43).

Deci, ca sa rezumăm, Maghiarii susţin că "strămoşii poporului român n'au nimic comun cu Dacii şi încă şi mai puţin cu Romanii" ("Justice pour la Hongrie", p. 44). *Deci nu există Dacoromâni*. Numai că aceşti domni sunt inconsecvenţi. "Justice pour la Hongrie" a fost editată de ziarul "Pesti Hirlap". Şi iată că uitând de tot ce au afirmat cu un an înainte, în 15 Aprilie 1932, scriu în numitul ziar "Pesti Hirlap": "Dacă noi Ungurii reocupăm ţara, naţionalităţile vor trebui să se acomodeze situaţiei. Şi acestea se vor acomoda în primele 24 de ore. Nu vom reînoi slăbiciunile Ungurilor de altădată. *Dacoromanii* vor trebui să dispară de pe acest teritoriu". Cum se va vedea mai departe, s'au ţinut de cuvânt în 1940, comportându-se ca şi atunci cand au venit din Asia: ca nişte barbari.

VA URMA

FATA BLONDA

de N. S. GOVORA

Fată de departe, fată blondă
Nu-mi jeli viaţa vagabondă,
Şi nu-mi plânge aprigul destin,
Numai sgură, fiere şi venin.

In tăcerea grea ca de mormânt,
Dorm pe dealuri morile de vânt.
Şi'n apusuri pline de mister,
Nalţă braţe negre către cer.

Iar în nopţi cu stele şi cu lună,
Domnitorii străjile şi-adună,
Că'n hotarul tristei Basarabii,
Dau din corn alarma parcălabii.

Ca în aspre vremuri de băjenii,
Ştefan este cap de căpetenii.
A plecat s' adune tineret,
La chemarea tristului poet.

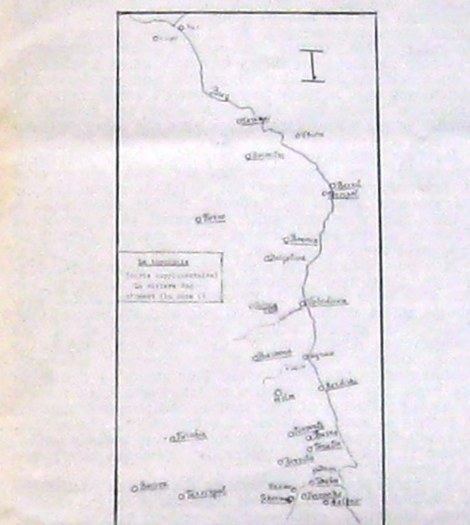
Dacă viii nu mai ştiu să lupte,
Işi va strânge flamurile rupte.
Inarmaţi cu săbii şi cu flinte,
Vor ieşi plăieşii din morminte.

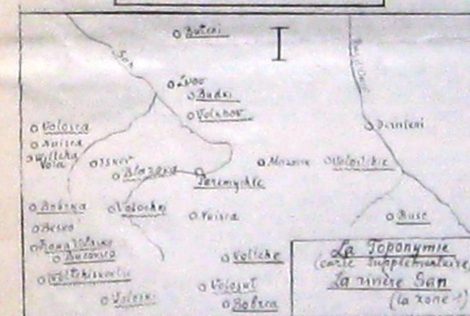
Cât din corn suna-vor parcălabii,
La hotarul tristei Basarabii,
Să nu-mi plângi viaţa vagabondă,
Fată de departe, fată blondă.

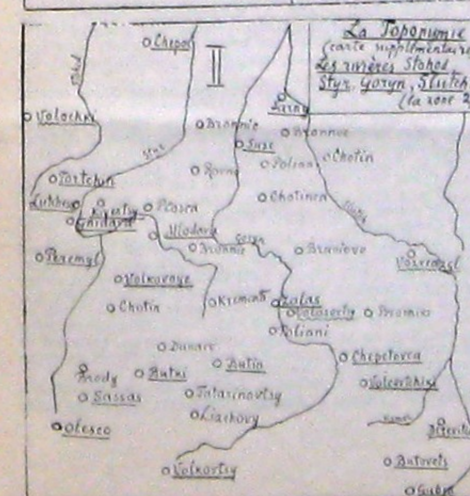
great thrace

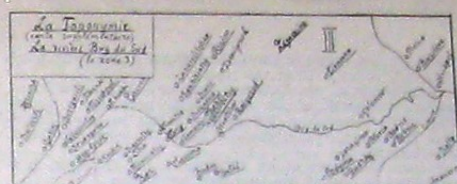
and named the region Volhynia — from Walhoz, Welch, Walch. All the inhabilitants of Volhynia (Thracians) came to be named *Valachi, Volochi*. In this way te problem of the origin of the name Voloh is solved, as applyind to Rumanians.

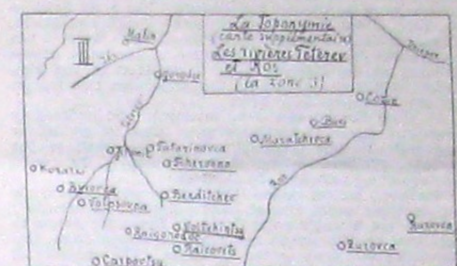
A limited infiltration into the Hallicia — Volhynia region must be mentioned, of Baltic peoples (Lithuanians and Letts). The *Milograd* and *Zarubinetz* archaeological cultu-

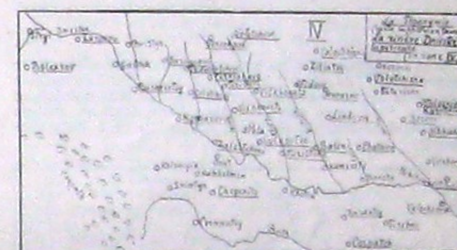

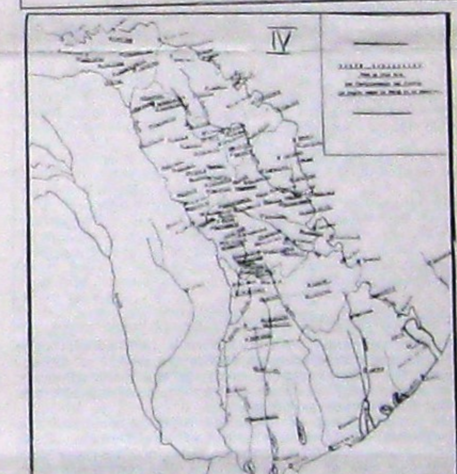

res, investigated by V. V. Sedov and belonging to Baltic peoples have left their traces in Volhynia, but the bulk of their settlements is along the upper and middle cources of the Dnieper.

III

Hydronimic study affords striking examples of Thracian settlements north and east of the Carpathians. I have criticised some of M. Seredonin's opinions.

The river Pripyat is twice named *Strymon*, meaning in the first case "affluent" and in the second "an arm of the rivermouth". This is decisive proof that it is just here that in prehistoric times Thracians have dwelt, implying that the Thracians are an Indo-European people of the

GREAT THRACE

North. In the South of the Balkan Peninsula a "Strymon" is found, brought from the North.

A tributary of the Dnieper, Teterev — has an affluent bearing the name of *Ibr*, of Thracian provenance, according to Vl. Gheorghiev. The Southern Bug has an affluent with the name of Codyma — a Thracian word Coadama, transformed.

Sereth, the name of an affluent of the Dniester, is a repetition of one of the Danube's tributaries.

As a matter of fact, this phenomenon of repetition of names leads us beyond the Dnieper. The river Seim, a tributary of the Desna has affluents — *Pruth* and *Reuth*. The river Samara (which means in Celtic — "quiet") has an affluent Byc; this is a repetition of the name of the affluent of the Dniester — *Byc* (Chishinev in the Moldavian SSR is situated on it). The great river Don has an affluent of the name of *Sereth*.

All these facts produced by toponymy and hydronymy constitute direct and reliable proof that in prehistoric and early historic times Thracians have dwelt in the Hallicia — Volhynia region, in Podolia and in the region between the Pruth and the Dniester.

However, besides these toponymic and hidronymic proofs, there exists also an indirect proof "ex silentio": there is not a single antic Greek or Byzantine writer to aver that the Thracians had come in Europe from Asia (through Hellespont or the Caucasus). The contrary is correct: the Thracians descended into Asia from Europe.

IV

This allegation is in no way gainsaid by the appearance in Europe in the years I 000 - 800 B. C. of the Cimmerians who were Thracians according to predominant opinion of authors. How could the Thracians have come in Europe from Asia as long as they are known to be a European people?

Cimmerians must be regarded as a part which broke off from the Thracian stem during the period of disruption of the Indo - European unity, in the third millenary B. C. and passed into Asia. Their appearance in Europe is but their return to Europe.

In a similar way of migration must be regarded the appearance of Thracians south of the Danube. It is probably around 2.000 B. C. that a group of Thracians from north and east of the Carpathians detached itself from the bulk of the Thracian populace, passing south of the Danube into regions in the vicinity of Greece.

Finally, approximately about 1200 B. C. a part of the Thracian populace passed into Asia Minor, where they occupied the land of the Hittites and burnt their capital Hattushash. In this new region they became to be known as Phrygians.

Thracians from north and east of the Carpathians being forced to migrate descended south and contributed towards the formation of Romanian states.

V

Since the Thracians were an Indo-European people, their position had to be determined as among the other Indo-European populations. This problem has been studied particularly in comparative linguistics, which discovered the affinity between European and Aryan languages. This suggested the idea of their common stem.

On this basis, August Schleicher conceived a genealogical tree of languages, imparting these in two groups: the western languages — "kentum" (from the notion of a hundred), and the eastern group of languages — "satem" (from the same concept). When science discovered the language of the Tokhari — an eastern people, although — "kentum", Schleicher's theory had been given a shock.

Ioch Schmidt rejected it completely, and put forward a hypothesis that initially there existed a conglomerate of languages contending with each other for supremacy, similar to sea waves dashing one over the other (Wellen-Theorie).

However, conciliatory opinions hace been expressed, reconciling the two theories, the idea being that A. Schleicher's scheme need not be totally rejected, while its meaning should be modified, in the sense that it reflects the situation which generated as a result of struggle, at the time when at last a certain stability of languages had been reached.

It is our opinion that a scheme of Indo-European languages must exist, stipulating a classification in the following three groups: 1) Kentum, 2) Satem, and 3) languages which might be termed intermediate between the former two groups, without any reference as to the geographical distribution of the respective peoples, it being observed however that the "kentum" is mostly represented in the West, while the "satem" — mostly in the East. The characteristics of languages have formed under the influence of their mutual relations and vicinity. A project of such a scheme is submitted by the author. The Indo-European peoples occupied spaces vaguely approximate to their present distribution. Changes intervened as a result of migrations.

As regards the establishment of the original birthplace of the Indo-European peoples, opinions of scientists (linguists, historians, archaeologists, anthropologists, ethnographers and geographers) are divided: some locating it in Europe, others — in Asia. The latter of the two hypotheses was predominant till the second half of the past century. A list of 60 names of scientists is cited as an example of the divergency of opinion on this subject.

In our opinion, the distribution of Indo-Europeans through *the valleys of Europe between the Rhine and the Caspic Sea* was such as may be gathered from te map here annexed.

VI

Our assertion that the Hallicia — Volhynia region, Podolia and Besarabia have been inhabited by Thracians leads us to investigate the problem of the initial birthplace of the Baltic peoples and Slavs, who were the Thracians' neighbours.

The native land of the Baltic Peoples (Lithuanians and Letts) has been established by the studies of K. Buga and M. Vasmer. Highly close to these are the opinions of A. Moora (Tallin) and A. Kotzlubinsky (Odessa). The mother country of the Baltic peoples was situated north of the river Pripyat, in the basin of the rivers Berezina, upper Dnieper, Soj and extended to the sources of the Volga and the Oka.

As regards the land of provenance of the Slavs several theories exist. Summarizing and examining the opinions of the Czech investigator L. Niederle, Russian authors A. A. Shahmatov, L. A. Pogodin, P. N. Tretiakov, F. P. Filin, T. Lehr-Splaviaky and V. Mossinsky (Poland), the Ukrainian M. Grushevsky, and Ferdinand Lot (France), we established that the native land of the Slavs was situated north and east of the native land of the Baltic peoples, in the region of the river Volhov, and the Ilmen, Ladoga and Onega lakes.

From this motherland the Slavs migrated in the II-nd century of our era towards the Vistula into the region abandoned at this epoch by the Goths who migrated south. In their migration towards the mouth of the Vistula, the Slavs pressed the Baltic peoples aside, forcing them to move towards the shores of the Baltic Sea, the mouths of the Nieman and Western Dvina (a region occupied at the time by Ugro-Finns). The latter were forced to move northward (Estonia and other Ugro-Finns).

The Slavs who migrated towards the mouth of the Vistula are known in the old documents under the name of "*Sclavins*". These Slavs descended in the VI-th century o. e. towards the Balkans, whereby Slav peoples of the West and the South arose. South of the Danube they slavicized the Bulgarians. They penetrated also the territories of the Dacians and the Gets, but were assimilated there.

Another branch of Slavs migrated from their birthplace (probably also during the II-nd century o. e.) eastward in the direction of the middle and lower courses of the Volga and Don. This branch is known in ancient sources *under the name of Antsy*. Passing in their migration in the neighbourhood of the Ugro-Finns, they mingled with the latter (a non-Indo-European population). In the VI-th century of our era they descended towards the Black Sea, and in the company of Slavs (Sclavs) appeared at the frontiers of the Roman Empire. The Antsy are *the predecesors of the Great Russians (Velikorossy)*.

Besides these two branches of Slavs, in the X-th century o. e., under the influence of Varangians, other Slavs broke away from the stem of the Slav native land. These migrated south, towards the middle courses of the Dnieper, founding together with the Varangians in Kiev a Varangian-Russian state. These Slavs were *the predecessors of the Ukrainians*.

A third group of the contemporary Russian people, the Bielorussians, occupied the spaces abandoned by the Baltic populace, but since in this territory there remained yet some Baltic elements, especially Letts, the Slavs mingled with the latter, giving birth to *the Bielorussian people*.

The Indo-European unity began to disintegrate about the years 3.000 B. C. But the exact times of departure of the different peoples and their settling in their actual places have been different. Some left earlier, others — later. In establishing Indo-European peoples' cultural phenomena, the method of historical retrospection must be applied, proceeding from established facts towards the unknown.

The problem of the Lussaka culture remains a topic of debate. Its vestiges are sought, as far — without success.

The Indo-Europeans' culture was certainly primitive: in economy as well as in their handicraft pursuits, in the art of ceramics, in blood-relationships in family life, social organization and religion. The Thracians' religion had a dual aspect, being at the same time uranic and chtonic, solar and earthly.

VII

The first part of our work closes with a chapter dedicated to the very important *problem of the Thracians' latinization*. How and in what circumstances did they abandon their own language, appropriating the Latin? These questions are answered in the study which makes part of this last chapter of Part I and has been published in the "Centre for Historical Studies" Bulletin, of Venice, "Noi Thracii" (We — Thracians'), in nr. 12 of its I-st year and nr. I of the II-nd year.

Here are the conclusions reached to:

1) Latinization has been due to the superiority of Roman culture over that of the Thracians'.

2) Latinization cannot be explained by the Román conquest of Dacia.

3) Erudites in comparative linguistics, especially A. Meillet and N. S. Trubetskoy, explain to us the appearance of Romanic languages (thus implicitly the latinization of the Thracians) by the prolonged process of decay of the Roman Empire, conquered by barbarians. It is noteworthy that N. S. Trubetskoy does not time the Roman influence over the barbarians in the later epoch of the III - IV-th centuries o. e., but admits it as far back as in the eneolitic.

4) The process of latinization of the Thracians began as far back as *in the epoch of transition from the neolitic to the bronze* age. The process of latinization of the Thracians has been influenced by Celts who have left deep traces in the economic life of the Thracians, as well as in the toponymy and hydronymy of the territory occupied by the Daco-Geto-Thracians. The Celts have also produced some influence over the language of the Thracians, too.

5) The Italiots' movement towards Italy started from Carinthia, in Austria, and Liubleana — in Iugoslavia. The Thracians have had relations with *the archaeologic culture of Vucedol* near Liubleana through *Transilvania* (Ariushd, Petreni, Cotsofeni). Due to these relations the Thracians became bilingual, speaking besides their own language — *the proto-Latin*.

6) The site of formation of the Rumanian language is not in the South of the Balkans, but north of the Danube and north and east of the Carpathians.

7) Te science of linguistics must not pretend to solve alone the problem of formation of the Rumanian people and Rumanian language. Its role is only to help the historians to formulate their theses. (Sextil Pușcariu.)

VIII

The original birthplace of the Thracians was north and east of the Carpathian mountains and in the heart of these; it may be witnessed in two epochs: 1) in 3.000 - 2.500 B. C. (the Cucuteni - Arieshd - Tripolye culture), and 2) in 1.000 - 800 B. C.

In both cases it is with "*Great Thrace*" that we have to do. **Its dimensions are presented in the map here annexed.**

As regards the Thracians who remained in Europe, the author distinguishes six nuclei of their spread. These are:

1) Thracians (Dacs, Gets) — north of the Danube.

2) Thracians (numerous tribes) — south of the Danube.

3) Thracians in Crimea, within the Bosporus State, which according to M. Rostovtsev contained the Cimerians and the local Thracian tribus "Sindi" and "Meotis", and besides these, the Greek, the majority of the population being Cimmerian (Thracian).

4) Ulitchy - Tivertsy along the Dniester, and between the Dniester, the Dnieper and the Black Sea (Bessarabia).

5) The Land of the Tcherven towns (in Volhynia).

6) The Land of the Bolohovenes (in Podolia).

Besides these six centres, there exists an intermediate region beyond the Dnieper, roughly in the region of Poltava and along the rivers Desna and Seim.

The decline and reduction of Thracian space begins in the IV-th century o. e. when the Bosporus State had been conquered by the Romans.

Other reductions followed:

a) In the VII-th century o. e. the Bulgarians arriving from the East occupied Thracian territory beyond the Danube.

b) Following the establishment of the Varangian - Russian state (Kiev), the Thracians lost the region occupied by the Ulitchy - Tivertsy, as well as the localities beyond the Dnieper.

c) In the IX-th century o. e. the Hungarians arrive in Pannonia, finding there Thracians (probably Aghatirses).

d) In the X-th century, the Land of the Tcherven Towns is conquered in 981 by the prince Vladimir the Saint. The principal towns of the Land of the Tcherven Towns, besides the capital, were Peremyshl in the South-West and the town of Lutchesk in the East.

e) Towards the end of the XIII-th century the Land of the Bolohovenes is conquered as has already been said, by the Hallician prince Daniel.

G. Kazarov outlines on a large scale the initial space occupied by the Thracians: they occupied the Balkan Peninsula from the Pontus Euxinus down to the Adriatic Sea, and were to be found on the middle course of the Oder, on the Vistula and in the space between this river and the Dnieper. To this a region beyond the Dnieper must be added.

The reduction of the territory occupied by the Thracians falls into three stages: 1) Thrace had been *Great* up to the beginning of our era; 2) after the Roman conquest of Dacia, Thrace still remains *great*, since the dimensions of Roman Dacia were small; 3) the situation is radically changed with the downfall of the Bosporus State in Crimea, in the IV-th century o. e. However, the direst reductions of the space occupied by the Thracians began as a result of Bulgarian, Hungarian, Russian, Tartar, Lithuanian and Polish conquests. At this stages Thrace becomes *Small*.

On the remaining territory left of the Danube, Rumanian principalities appear: in the XIII-th century - in Transilvania and Muntania (Țară Românească), and in the XIV-th century - in Moldavia.

IX

The second part of our work is entitled: "*Thracians from north and east of the Carpathians throughout istory*".

Obviously I have been impelled to examin at greater length the history of the Volhynia region, and thus discovered the "*Tcherven towns*" which were not Slavonic (neither were they Polish or Russian). With reference to these towns the Soviet historian B. D. Grekov writes: "The Tcherven towns make one an impression of hoary

GREAT THRACE

antiquity, when there were neither Poles nor Russians there". (Borba Russi za sozdanie svoego gossudarstva. The Russians' strife for the creation of their own State, Moscow, 1945, p. 68). N. Nassonov likewise considers them to be outside the boundaries of Russia.

The Arab writer of the X-th century o. e., Massudi, qualifies this region as being Slav, while the names he cites cannot be considered Slav (Madjac, Astarbrana with its king Saklaich, etc.).

All of Massudi's writings concerning this corner of the world certainly refer to tribes, not to states, which did not even exist. On the whole, for lack of precise knowledge concerning the ethnic character of the populace they describe, Arab writers in dulge in fantasy.

The Bavarian Geographer of the IX-th century o. e. distinguishes in Volhynia populaces bearing three names: *the Bussany* with 231 strong points, *the Unlitchy* (recte: Ulitchy) — with 318 and *the Velunzanys* — with only 70.

The "Unlitchy" is the tribe of *Ulitchy-Tivertsy* of whom the Russian chronicles inform us, of Thracian origin. The "Velunzany" are the volhynians (who are also Thracians). (See the author's essay "The Enigma of the Ulitchy-Tivertsy People" in "Balkan Studies", 1968). As regards the "Bussany" (whose identification as dwellers along the Bug is erroneous), we suspect that under this name are concealed the "Duleby's of the Russian chronicles.

Russian conquerors appeared in Volhynia and Hallicia only in the XI-th century, afte rthe conquest of the Tcherven towns by the Russian prince Vladimir in A. D. 981.

Russian denominations appearing in the Hallicia - Volhynia region are all of recent origin.

Podolia was also an ancient Thracian región. When the Thracians got to be called Volochy and later — Bolohovenes, they founded a state — *the "Land of the Bolohovenes"*. This state co-operated with the Tartars and was later conquered and destroyed by the Hallician prince Daniel.

About the middle of the XIV-th century there appeared here the Lithuanians, and a century later — the Poles. At one time the North of Podolia was under Polish sway, while the South was under the Tartars. Russians appeared here as recently as in 1793, in the reign of the Empress Catherine II.

In Podolia there exist vestiges of Thracian kings' estates. In the third zone there is a locality *Rizino*, which would mean "the king's", the roots *"riz"* or *"rez"* meaning in the Thracian language — king. The same is the meaning of the root *"rai"* which appears in the name of a place — *Raicovetz*. This locality attained in the Bolhovenes' times a high standard of prosperity. Excavations have attested the state of welfare once attained by this country.

In Podolia and in the space between the Pruth and the Dniester vestiges of Thracian settlements appear in the names of localities as Carpineni, Carpeshti, Carpatchi, Besseni, Bezina, Bereguiete, Tivertsi, Tivry, Sarateni.

It is especially interesting to note that beyond the Dnieper, at mid distance between the Seim and the Samara, affluents of the Dnieper, there exists *Carpovo Gorodishtche*, which means "stronghold of Carps".

X

Prior to the foundation of the Kiev state, Varangian-Russian hordes ventured on plundering raids against the Byzant. These raids enriched the Varangian-Russian warriors and preceded the formation of the Kiev state. Relating about the plundering expeditions in Byzant and the conclusion of treaties with Greek tsars, the Russian chronicles cite the names of the in Russian princes and their envoys. Among the names of these Th. Thomsen found many names to be of Scandinavian origin.

Examining the list of Russian princes and their envoys, we have established something new and interesting. Among the names listed, *13 are derived from the names of six rivers: the Istru, Tyras, Styr, Svir, Utus Narev.* The prospect of raids and incursions in Byzant attracted to their organizers warriors of different local aboriginal tribes, not only Slav, but also Thracian, Finnish, Celtic, Lithuanian, Varangian.

The territory of the Varangian-Russian state presented at the epoch a mixture of different ethnic tribes, unconnected between them. These tribes (among whom - Thracian tribes too), contributed towards the emergence and the structural organization of the Russian state Kiev, similarly to a later process, when in the XV-th century Stephen the Great of Moldavia, through his alliance with the Moscow prince Ivan the III-rd contributed to the establishment of the national Great-Russian State (see our work: "Stefan cel Mare, Voievod al Moldovei, 1457-1504", Madrid, 1970).

Following the chapters dedicated to the original native land of the Slavs and the foundation of the Kiev state, a detailed study is made of the problems dealt with in a general way in the first part of the present work.

In the first place the problem of the Ulitchy-Tivertsy is examined. The author sustains that the Tivertsy (alias Ulitchy) were a Thracian tribe whose name was derived from Tyras (the Dniester).

At the same time we were able to put to use the sound opinion of the Ukrainian historian N. Kostomarov, who established a relation between the Ulitchy-Tivertsy and the Bolohovenes. This author writes as follows: "The land of the Ulitchy is Podolia which within the system of rule of the Bolohovene princes acquired characteristics of independence".

Existing theories are then examined in detail concerning the name of *"Voloh"* (among others - the essay of Aron Densușeanu and that of G. Popa-Lisseanu).

It has been mentioned earlier that the name "Voloh" appears in the second century o. e., with the advent of the Goths in Volhynia. The latter applied the name to the Thracian inhabitants of Volhynia. In the Russian chronicles the Volohs are mentioned under the names of Volohy, Valahy, Volossy. But the adjectival form is always "Volosky".

I have also examined in detail the records on the *Land of the Bolohovenes*, giving special attention to the following: the name (wholely erroneously attributed a Russian character by N. P. Dashkievitch), the external policy of the Bolohovene princes, the social-political structure of the land, the ethnic characteristics of the Bolohovenes, their historic destinies.

The opinion frequently encountered in historical writings, that the invaders on Thracian soil lay waste the land in the course of their advance, had to be regected as being absolutely out of accordance with historical reality. The invaders had need of the aborigines' labour. As proof, an example of the Tartars' behaviour in the Russian principalities is cited.

The Thracians (Bolohovenes, Ulitchy-Tivertsy, a. o.), in their migration to the South, in Hallicia and farther on, to the Danube, played a double role.

In the XII-th century they contributed towards the creation of primary Romanian political formatioms: the Land of the Brodnitchy and the land of Byrlad, and in the XII-XIII-th centuries — the establishment of Moldavia and Muntenia (Țara Românească).

XI

Together with the settled Thracians, the newcomers founded *the Land of the Brodnitchy*. The name of "brodnic" is a chronicler's deformation of the word "bronnik" — that is — a man clad in chain armour. When speaking of the Brodnitchy, the Russian chronicles never make any allusion to "brod" — a ford. The Brodnitchys are always warriors, never — *men from the ford*.

The Brodnitchys assisted the Russian princes (between the years 1116 - 1223) as mercenaries, in their internecine wars, and were recruited in overwhelming majority among Thracians dwelling in the Hallicia — Volhynia region and Podolia. *Here was their source*. When Tartar domimation was established over Russian principalities, the Russian princes could no longer achieve power by using forces. This chapter of our work has been published in "Revista Arhivelor", 1975, nr. 2, p. 191 and subsequ.

Northern Thracians have also been instrumental in the development of events in *the land of Byrlad*, a country with some 40-50 thousand inhabitants, and extending down to the Danube. This chapter has also been published in the above-mentioned periodical in 1974, nr. 3. My conclusions at the time were as follows:

1) The name of Byrlad has been launched by the Goths in the II or III century o. e.

2) In the XII-th century the land was of appreciable dimensions and had a numerous populace.

3) In the XIV-th century o. e. Byrlad became the capital of Moldavia, retaining this capacity approximately 6 years (1374-1379) during the reign of Iurg Coriat.

4) Under Petru Mușat, the lower country (of Byrlad) was governed by his grandfather Costea, as his deputy. The latter's authority is attested by documents for the year 1386 and may be extended hypothetically for the whole period of Petru Mușat's reign (1380-1391).

XII

However, a contribution of much greater import has been rendered by the Thracians arrived from the North, towards the foundation of Rumanian states, Moldavia and Muntenia, and possibly — of Transilvania too. The population of Moldavia arose from three essential elements: 1) Thracians who descended from north and east of the Carpathians, 2) the sedentary Thracian population of the land, and 3) people who came over from the Maramureș (mostly boyards, noblemen). As far back as in 1946 in the periodical" Studii și Cercetări Istorice" of Iassy, our study was published in which we advanced that the foundation of Moldavia bore a marked northern character. The arguments brought up to sustain our theory have kept their weight to this day (except the 8-th).

There are toponymic indications that northern Thracians contributed also to the foundation of Muntenia.

The correctness of our theses has helped us solve the problem of the origin of *the name Moldava*. We have advanced a new Thracian hypothesis. We published a study to this effect in the "Revista Istorică", 1975, nr. 6.

In accordance with our theses we have been able to formulate also *a new theory concerning the formation of the Rumanian people*. We have shown which Thracian tribes gave rise to the population of Rumanian territories — Moldova, Muntenia, Transilvania and Dobrogea. Knowing the disposition of Thracian tribes, I attempted to outline the composition of the population of each of these four Rumanian territories. Details vill be given in a Separate Study.

Moldavia was made up of Getic tribes (Tiragets, Ulitchy-Tivertsy), Bolohovenes, Carps, Boca (Costobocs and Sabocs), Besses (or Bessenes), Busans (Dulebys) and Dacians.

Muntenia was made up of Burs (Oltenians), Dacians, Carps, Gets (Ulitchy - Tivertsy included), and Bolohovenes.

Transilvania: its stock population was formed of Agatyrs, who were joined by Dacians, Carps, Costobocs and Bolohovenes.

Dobrogea was formed by "Moesians" — a common denomination of several tribes, namely Gets, besses, crobizes, terizes, laians, bistonians and others.

This scheme certainly requires verification for eventual omissions. However, the principle at its base is sound and it is only in this way that the problem of the formation of the Rumanian people can be solved, which has been investigated with varied success by many authors (B. Hașdeu, A. D. Xenopol, N. Iorga, C. C. Ciurescu, D. Onciul, N. Nestor, Gh. Ștefan a. o.).

The establishment of the ethmic base of the Rumanians lis the first object of the problem of the formation of the Rumanian people. The second object consiste in tracing the influences which affected the ethnic base. These we have divided into four headings:

1) An influence of te greatest importance, with admixture of the human element (Roman influence, so powerful that it led to the latinization of the Thracians and the abandonment of their own language).

2) An important influence, with admixture of the human element (Slavs, Celts, Cumanes, — especially in Moldavia).

3) An influence of Secondary importance (Goths, Ghepides, Bastarns).

4) Unimportant influence (Scythians), (— in Dobrogea, Scythia Minor), Sarmathians, Tartars, Turks).

As a general conclusion it must be stated that the investigation of the less known branches of the Thracian populace from north and east of the Carpathians has helped us to establish a northern influence affecting the appearance of initial Rumanian political formations, as well as the foundation of Rumanian States, whose fusion came to be accomplished in 1859 and 1918.

The last chapter but one of the work is dedicated to thracology in Rumanian historiography, while the last deals with the 1972 Congress on thracology held in Sofia, and some of the more interesting papers read.

DIE RUMANISCHE VOLKSARMEE

von Dionisie GHERMANI

Auch eine kommunistische Volkssarmee entsteht nicht aus dem Nichts, und auch sie vermag auf die Dauer nicht, der Vergangenheit völlig zu entsagen. Bis es dem neuen Machthaber gelingt, "seiner Armee ein eigenes ideologisches und organisatorisches Profil zu geben, ist diese ohnehin in erheblichem Maße auf die Traditionen sowie das personelle und soziologische Substrat der jeweiligen Vorgängerin — im vorliegenden Fall der Königlich-Rumänischen Armee — angewiesen. Die Übergangsperiode kann den Umständen entsprechend länger oder kürzer ausfallen, bis das Regime die Metamorphose als geglückt erachtet. Ob diese freilich jemals — trotz umfassender "Säuberungen" und "Umstrukturierungen" — bis ins letzte gelingt, muß im einzelnen dahingestellt bleiben. Beträchtliche Verwirrung pflegt der nach abgeschlossener "Revolution" unweigerlich einsetzende Rückgriff auf die Werte und Wertungen, Tugenden und Verdienste der vorkommunistischen Periode zu verursachen. Das Selbstverständnis einer Kommunistischen Volksarmee, die neben dogmatischen Formeln auch zahlreiche Elemente der nationalen Theologie beinhaltet, ist angesichts ihrer unzähligen inneren Widersprüche vor allem für weniger schlichte Gemüter nicht leicht zu verkraften. Mit diesem heiklen Problem sient sich die Rumänische Volksarmee, die seit Mitte der 60er Jahre im Zuge der offiziellen Rückbesinnug auf nationale Vorzüge und Belange gleichzeitig zwei Herren — dem Warschauer Pakt und der eigenen, zunehmend emanzipationsfreudigen KP — zu dienen hat, in besonders eindrukvoller Weise konfrontiert. Die wachsende Diskrepanz zwischen der "internationalistischen" und der "nationalkommunitischen" Zielsetzung und Gehorsamspflicht macht zwangsläufig auch ihr zi schaffen.

DIE KÖNIGLICH-RUMANISCHE ARMEE

Die rumänische Armee kann nicht auf eine alte Tradition zurückblicken. Der allgemeine Wehrdienst wurde vom noch nicht souveränen Rumänien 1864 eingeführt, die Ausrichtung der kleinen Armee nach moderneren ausländischen Modellen erfolgte erst 1872. Bewährt hat sich die stets unzulänglich ausgerüstete Königlich - Rumänische Armee zunächst im "Unabhängigkeitskrieg" von 1877/78, als sie den in arge Bedrängnis geratenen russischen Truppen wertvolle Unterstützung gegen die Türken leistete, dann aber auch — trotz schmerzlicher Rückschläge — in den beiden Weltkriegen, wobei der zwischen 1941 - 1944 erbrachte Einsatz von der heutigen rumänischen Geschichtsschreibung begreiflicherweise weitgehend verschwiegen wird. Dieselbe Armee, die aufopferungsvoll den Ostfeldzug durchfocht), stellte auch im Westfeldzug gegen das Dritte Reich ihren Mann.

Letzteres erfährt heute selbstverständlich gebührendes und überschwvengliches Lob. Seit Beginn der Aera Ceaușescu wird dieser Kampf darüber hinaus als Bindeglied zwischen dem "jahrhundertelang währenden Unabhängigkeitskampf des rumänischen Volkes" und dem Kampf "für die Etablierung der neuen Ordnung", nämlich eines selbständigen kommunistischen Rumänien, hingestellt.

Rumänien erklärte dem Dritten Reich am 26. August 1944 den Krieg, drei Tage nach jenen Staatsstreich, bei dem König Mihai I. — unterstützt durch Führungspolitiker der Liberalen, Nationalen Bauern und Sozialdemokratischen Partei sowie von einer Handvoll Kommunisten, die kurz zuvor in das Land eingeschleust worden waren — Marschall Ion Antonescu, den "Conducător", verhaften liess und in die bedingungslose Kapitulation einwilligte. Die Motive für diese plötzliche politische und militärische Kehrtwendung sind nicht allein in der Aussichtslosigkeit des Krieges gegen Moskau, sondern auch in der Hoffnung Bukarests zu suchen, sich durch Vorleistungen und Opfer für die alliierte Sache ein Anrecht auf das durch den Wiener Schiedsspruch im Spätsommer 1940 Ungarn zugesprochene Nordsiebenbürgen zu sichern. Wesentlich wurde diese folgenschwere Entscheidung auch von der festen Überzeugung aller nichtkommunistischen Träger des Staatsstreichs beeinflusst, dass die Westalliierten Rumänien nicht "im Stich lassen würden". Die Sowjetunion brach jedoch — ohne dass ihre westlichen Bündnisgenossen in-

terveniert hätten — bereits unmittelbar nach der Kapitulation die mit Bukarest seit Juni 1944 getroffenen geheimen Vereinbarungen. Obwohl rumänische Truppenverbände schon wenige Tage nach dem Staatsstreich Schulter an Schulter mit der Roten Armee di im Rückzug begriffenen deutschen Divisionen verfolgten, verzögerte Moskau den bereits beschlossenen Waffenstillstand bis zum 12. September. Die Sowjettruppen nahmen in der Zwischenzeit 130.000 rumänische Soldaten und Offiziere gefangen, die auf königlichen Befehl am 23. August die Waffen gestreckt hatten. Der Wert des zwischen dem 23. August und dem 12. September von Moskau erbeuteten rumänischen Kriegsmaterials wurde seinerzeit auf zwei Milliarden Dollar geschätzt.

Der Blutzoll, den die Königlich-Rumänische Armee im Westfeldzug bezahlte, war angesichts der relativ kurzen Dauer auch nach den Massstäben des Zweiten Weltkrieges unverhältnismässig hoch. In den knapp achteinhalb Monaten — vom 26. August 1944 bis 9. Mai 1945 — fielen, wurden verwundet oder als vermisst registriert 169.591 Soldaten und Offiziere, d. h. fast ein Drittel der rund 540.000 Männer, die von Bukarest gegen das Dritte Reich eingesetzt wurden. Nach Ländern aufgeteilt, in denen sie kämpfte, verzeichnete die rumänische Armee folgende Verluste: 50.000 innerhalb der eigenen Grenzen, "mehr als 42.000" in Ungarn und rund 66.500 in der Tschechoslowakei. Ungefähr 300.000 rumänische Soldaten und Offiziere wurden mit rumänischen, sowjetischen, ungarischen und tschechoslowakischen Orden ausgezeichnet. Bukarest hatte gegen seinen ehemaligen Verbündeten 37 Heeresverbände, daneben jedoch auch etliche Militärakademien und somit nahezu den gesamten verfügbaren Armeebestand eingesetzt. Als Lohn erhielt es im Pariser Vertrag vom Februar 1947 tatsächlich das seit Herbst 1944 de facto wiedergewonnene Nordsiebenbürgen zugesprochen.

DIE "DEMOKRATISIERUNG" DER ARMEE

Die Königlich-Rumänische Armee, die am Westfeldzug teilgenommen hatte, stellte die personelle Grundlage und den organisatorischen Rahmen für die nach der kommunistischen Machtergreifung ins Leben gerufene Volksarmee. Den Kern bildeten allerdings von Anfang an die Offiziere, Unteroffiziere und Soldaten zweier Divisionen, die in den Jahren 1943/44 aus kooperationswilligen rumänischen Kriegsgefangenen in der Sowjetunion aufgestellt und nach rumänischen Nationalhelden und Revolutionären des 18. und 19. Jahrhunderts benannt worden waren: "Tudor Vladimirescu" bzw. "Horea, Cloşca şi Crişan". Nach Rumänien waren sie im Gefolge der Zweiten und Dritten Ukrainischen Front (Heeresgruppe) gekommen, und ihre Angehörigen wurden nach 1945 auf alle Einheiten der verschiedenen Waffengattungen, auf die Armeeverwaltung und die zentralen Armeekommandos verteilt. Die Regie dieser ersten Stufe der sogenannten "Demokratisierungsaktion" oblag dem Altkommunisten Emil Bodnăraş, einem ehemaligen Offizier der Königlich-Rumänischen Armee, der in den dreissiger Jahren desertiert und in die Sowjetunion geflüchtet war.

Die rumänische KP-Führung traf die Vorkehrungen zur Unterwanderung der Armee mit gefügigen Elementen noch zu einer Zeit, als ein Grossteil der rumänischen Divisionen ausserhalb der nationalen Grenzen kämpfte. Ab 6. März 1945 waren dann durch die von Moskau diktierte Einsetzung der weitgehend kommunistischen Petru-Groza-Regierung auch die erforderlichen innenpolitischen Rahmenvoraussetzungen für eine durchgreifende und allumfassende "Demokratisierung" aller Lebensbereiche und somit auch der Armee vorhanden.

Erstes Ziel dieser "Demokratisierungsaktion" war neben der raschen Ausbootung aller sogenannten "reaktionären Elemente" die marxistische Umerziehung all jener Militärs, die den Anschein erweckten, sich hierzu charakterlich oder weltanschaulich zu eignen. Die Wandlung der Königlich-Rumänischen Armee in eine Volksarmee liess sich umso leichter bewerkstelligen, als das rumänische Verteidigungsministerium direkt der von Moskau kontrollierten "Alliierten Kontrollkommission" unterstand, die im ganzen Land zahlreiche sowjetische Armeeinheiten stationierte. Die kommunistische Beeinflussung der rumänischen Divisionen wurde im wesentlichen vom Direktorat für Erziehung, Kultur und Propaganda vorangetrieben, einem im Herbst 1944 geschaffenen Agitprop-Organ, dem eine grössere Anzahl Leute der beiden in der Sowjetunion aufgestellten rumänischen Verbände zugeordnet waren und das nach der zwangsweisen Einsetzung der Groza-Regierung (März 1945) in Generalinspegtorat für Erziehung, Kultur und Propaganda umbenannt wurde. Die ersten beiden Kommandeure dieser unmittelbar der KP-Führung unterstellten Institution waren zwei dem König nahestehende Ge-

DIE RUMANISCHE VOLKSARMEE

neräle. Die Armee sollte offenbar glauben, dass Mihai die Handlungen und Zielsetzungen des Generalinspektorats voll deckte. Erst Mitte 1947 erachtete das Regime diese Tarnung als nicht mehr erforderlich. Das Kommando des mittlerweile erneut in Oberstes Politischen Armmedirektorat (DSPA) umbenannten Agitprop-Organs wurde einem Kommunisten, dem erst nach dem Krieg in die Armee aufgenommenen und ohne Zwischenstufen zum General beförderten Dumitru Petrescu, anvertraut, der sich seine politischen und militärischen Sporen bei der Rekrutierung und ideologischen Umerziehung der Kader für die beiden auf sowjetischem Boden zusammengestellten Divisionen verdient hatte. Die ersten rund 9.000 Offiziere und 5.000 Unteroffiziere waren bereits im August 1946 als "unzuverlässig" aus der Armee entlassen worden. 1950 übernahm der als Zivilperson zum Generalleutnant beförderte spätere Partei-Generalsekretär und Staatspräsident Nicolae Ceauşescu die Führung des DSPA.

Verteidigungsminister Emil Bodnăraş definierte am 13. Dezember 1947 das Hauptprinzip der Umerziehungskampagne mit folgenden Worten: "Grundlage einer richtigen militärischen Denkweise kann nur die richtige politische Denkweise sein". Um dem zu entsprechen, betrieb das Armeedirektorat in Anlehnung an bewährte sowjetische Modelle neben der schon zur Routine gewordenen "Umerziehung" auch eine konsequente Gesinnungskontrolle. Nach der "Entlarvung einer konspirativen Bande" im rumänischen Generalstab Ende 1949 führte es einen Eid ein, der einigen Aufschluss über das bereits damals erreichte Ausmass an Radikalisierung gibt: "Aus der Tiefe meiner Seele schwöre ich, die Feinde meines Vaterlandes und jene des werktätigen Volkes zu hassen.,. Möge mich, falls ich jemals diesen Eid brechen sollte, die verdiente Strafe... mit voller Härte treffen und mir der Hass und die Verachtung aller Werktätigen sicher sein". Das sonderbare Gelöbnis galt weniger der Heimat als der rumänischen KP. Diese verstand sich aber damals als Statthalterin und Sachverwalterin der KPdSU, und wer als Objekt des vorgeschriebenen Hasses zu gelten hatte, bestimmte ohnehin Moskau.

VERSUCH ZUR SOWJETISIERUNG DER ARMEE

Dem kommunistischen Regime kam zweifelsohne die Gepflogenheit der Königlich-Rumänischen Armee zugute, der jeweils herrschenden Ordnung unbedingten Gehorsam zu leisten. So hatte sie die Diktatur von König Carol II. (1938-1940) ebenso widerspruchslos hingenommen wie das autoritäre Regime von Marschall Antonescu (1940-1944) und fand in ihrer Mehrheit auch daran kaum etwas auszusetzen, dass Milhai durch königlichen Befehl am 23. August 1944 von heute auf morgen den Freund zum Feind und diesen zum neuen Verbündeten erklärte. Die Armee leistete sogar dann keinen Widerstand, als es für alle Welt offenkundig wurde, dass Moskau im Begriff war, ihre Reihen zu lichten. Andererseits kann es als sicher gelten, dass es dem Kommunismus mindestens bis Ende der 50er Jahre nicht gelungen war, die Armee für sich zu gewinnen. Anlässlich des Ungarn-Aufstandes vom Oktober 1956 sah sich das Regime aus Angst vor einer möglichen "Ansteckung" gezwungen, eine grössere Anzahl von Einheiten in ihren Kasernen zu isolieren. Noch im Sommer 1958, unmittelbar vor dem Abzug der sowjetischen Truppen aus Rumänien, wurde eine grössere Anzahl ehemaliger sowjetischer "Berater" im Schnellverfahren eingebürgert, um die Kontinuität der Kontrolle zu sichern.

Nicht ihrer mangelnden Wachsamkeit ist es zuzuschreiben, dass die Rumänische Volksarmee Moskau nicht lange die Treue hielt. Die Sowjetunion liess bis 1958 nichts unversucht, um sich die rumänische Armee gefügig zu machen und sie voll in ihr strategischen System zu integrieren. Äusserlich wurden die Soldaten und Offiziere durch die Einführung neuer Uniformen bereits von 1947 an weitgehend der Sowjetarmee angeglichen. Neben vielen spezifisch sowjetischen Rangbezeichnungen mussten die Rumänen nach und nach auch die wichtigsten taktischen und tecnischen Reglements vom "grossen Bruder" übernehmen, und ihre Militärsprache wurde in der Folgezeit swstematisch mit russischen Redewendungen und Fachausdrücken durchsetzt. Dennoch galt die Rumänische Volksarmee der 50er Jahre in den Augen vieler Fachleute als die Armee "mit dem tiefsten politischen Niveau". Moskau war somit gut beraten, sie vor dem Abzug seiner Truppen der politischen und militärischen Kontrolle eigener Kader anzuvertrauen.

Aus heutiger Sicht muss angenommen werden, dass der damalige Erste ZK-Sekretär der rumänischen KP, der ehemalige Eisenbahner Gheorghe Gheorghiu-Dej, bereits seit längerem eine Befreiung seines Landes von der sowjetischen Vormundschaft erwogen hatte und deswegen nach dem Ungarn-Aufstand nach Kräften bestrebt war, das alte Misstrauen Moskaus gegen das sich seit jeher mit dem Westen verbunden fühlende Rumänien durch exemplarischen Gehorsam und unentwegte Treuegelöbnisse zu zerstreuen. Sein Haptziel war, den Kreml zum Zurückziehen seiner "Nachschubtruppen" zu veranlassen. Zwar sah Art. 21 des in Paris am 10. Februar 1947 unterzeichneten Friedensvertrages "den Rückzug aller fremden Truppenverbände" innerhalb von 90 Tagen nach seinem Inkrafttreten vor, er enthielt jedoch zugleich eine auf Betreiben der Sowjetunion im Vertragstext aufgenommene Zusatzklausel, wonach es Moskau erlaubt war, die "Nachschubwege" zu ihren in Österreich und Deutschland stationierten Bezatzungsarmeen durch eigene Truppen abzusichern. Dieser Zusatz wurde spätestens bei der Unterzeichnung des österreichischen Staatsvertrags am 15. Mai 1955 hinfällig. Trotzdem bedurfte die Sowjetunion weiterer drei Jahre, um die "Nachschubsicherung" aufzulösen. Dieser Schritt erfolgte allerdings erst zu einem Zeitpunkt, als Moskau von der unerschütterlichen Treue des rumänischen Vasallen überzeugt war und seine Vorkehrungen gegen unliebsame Überraschungen ohnehin getroffen hatte. Die eigentliche Leitung und Kontrolle der Rumänischen Volksarmee war auch nach dem Abzug der "Nachschubsicherungseinheiten" in sowjetischer Hand verblieben.

Wahrscheinlich wird es niemals vollständig und mit letzter Sicherheit gelingen, alle Motive für Gheorghiu-Dejs Emanzipationspolitik zu ergründen. Sein Ehrgeiz, eine hochentwickelte nationale Schwerindustrie im Widerspruch zu Moskaus Integrations- und Arbeitsteilungsplänen aufzubauen, hat sicherlich seinen Entschluss stark beeinflusst. Andererseits mag aber auch der traditionelle rumänisch-russische Gegensatz, den der Kommunismus ungeachtet seines "internationalistischen" Anspruchs nur für kurze Zeit und oberflächlich verdeckte, massgeblich zur "Entfremdung" Bukarests beigetragen haben. Schliesslich dürften dabei auch rein persönliche Gründe eine nicht unwesentliche Rolle gespielt haben. Gheorghe Gheorghiu-Dej, der an Prestige und taktischem Geschick reichste unter den wenigen während des Krieges im Lande verbliebenen und Verfolgungen ausgesetzten Kommunisten, geriet 1952 infolge von Fraktionskämpfen, die ihn in Gegensatz zu der mit den sowjetischen Panzern zurückgekehrten "Emigrantin" Ana Pauker führten, in arge Bedrängnis. Zu einer Zeit, als in den meisten anderen kommunistischen Ländern die Köpfe vieler vermeintlicher "Nationalisten" und "Titoisten" rollten, musste Gheorghiu-Dej auf Betreiben seiner Parteigegner die politische Bühne lediglich für mehrere Monate verlassen und in Hausarrest verbringen. Es wird vielleicht nie zu erfahren sein, wer und was ihn damals vor dem nahezu sicheren Tod rettete. Als sicher kann nur gelten, dass ihm in jenen Monaten bedrohlicher Isolierung das volle Ausmass seiner Abhängigkeit von Moskaus Gnaden bewusst wurde und dass ihm diese Erkenntnis nachhaltig prägte. Sein "Nationalismus" war insofern nicht "ursprünglicher" Art, als er sich nicht aus der Volksgeschichte ableitete, sondern sich ganz allmählich aufgrund eigener Erfahrungen mit der sowjetischen Hegemonialmacht entwickelte. Er hätte allerdings kaum eine Chance gehabt, seine Vorstellungen durchzusetzen, wäre nicht der chinesisch-sowjetische Konflikt um die Wende vom fünften zum sechsten Jahrzehnt in voller Schärfe ausgebrochen. Erst der Bruch zwischen Peking und Moskau verschaffte Bukarest den ersehnten Spielraum für einen schrittweisen, vorsichtigen Ausbruch aus der sowjetischen Umarmung.

DER EIGENMÄCHTIGE WEG DER RKP IN DEN 60er JAHREN

Zu Beginn der 60er Jahre unterschied sich Rumäniens Haltung China gegenüber zumindest äusserlich nur unwesentlich von jener der übrigen Warschauer Pakt-Staaten. Höchstens Bukarests Attacken an die Adresse Pekings klangen weniger gehässig als jene seiner Bündnisgenossen. Ambitionen auf eine eigenständige Aussenpolitik wagte Gheorghiu-Dej erst im Frühjahr 1964 anzumelden, indem er eine repräsentativev Partei- und Regierungsdelegation unter der Leitung von Ministerpräsident Ion Gheorghe Maurer nach Peking schickte. Der rumänischen Delegation gehörten zwei der prominentesten Militärexperten des Landes an: Nicolae Ceauşescu, der ehemalige Armee-Politführer, der im Jahr darauf — nach dem Tode Gheorghiu-Dejs — die Parteiführung übernahm, und der langjährige Verteidigungsminister Emil Bodnăraş. Die rumänischen Gäste wurden am 10. März von Mao Tse-tung empfangen.

Bukarests überraschender aussenpolitischer Zug wurde seinerzeit umso aufmerksamer registriert, als sich die Beziehungen Rumäniens zur UdSSR in den vorangegangenen eineinhalb Jahren merklich und stetig abgekühlt hatten. Gheorghiu-Dej dürfte seine halbe innerkommunistische Kehrtwendung lange vorbereitet haben. Schon im Herbst 1963 hatte er Maurer veranlasst, sich Peking gegenüber versöhnlich zu zeigen. In einem im theoretischen ZK-Organ "Lupta de Clasă" veröffentlichten Artikel hatte Rumäniens Ministerpräsident im Namen seiner Partei zum ersten Mal eine neutrale Stellung im sowjetisch-chinesischen Konflikt bezogen. Bei dieser Gelegenheit unterstrich er den Unabhängiggeits- und Gleichberechtigungsanspruch jedes sozialistischen Landes und einer jeden kommunistischen Partei und verurteilte zugleich mit aller Schärfe jene Meinungsverschiedenheiten, "welche die Einheit der kommunistischen und Arbeiterparteien beinträchtigten". Im Herbst 1964 flog Maurer bereits zum zweiten mal nach Peking, wobei er von Bodnăraş und Parteiideologen Paul Niculescu-Mizil begleitet wurde. Die Verhandlungen der rumänischen Delegation mit Ministerpräsident Tschou En-lai und vielen anderen chinesischen Spitzenfunktionären verliefen wie beim ersten Mal in "kameradschaftlicher und freundlicher Atmosphäre".

Die rumänische KP-Führung bemühte sich in der Folgezeit redlich, die Sowjetunion nicht noch mehr vor den Kopf zu stossen. Eine Zeitlang vermied sie jede Provokation und liess keine Gelegenheit aus, um ihre Solidarität mit den europäischen "Bruderparteien" zu beteuern. Zugleich entsandte sie wiederholt hohe Partei- und Regierungsdelegationen nach Moskau mit dem klaren Auftrag, das Misstrauen des Kremls hinsichtlich der eigenen Haltung zu zerstreuen. Sie baute aber auch die Beziehungen zu Peking weiter aus. Tschou En-lai sah sich bei einem Gegenbesuch, den er Rumänien im Juni 1966 abstattete, angesichts der herzlichen gegenseitigen Beziehungen veranlasst, die Verdienste des rumänischen Volkes besonders zu loben. Der chinesische Gast führte in der rumänischen Volkes besonders zu loben. Der chinesische Gast führte in der rumänischen Hauptstadt "ausnehmend freundliche Gespräche" mit Ceauşescu, Maurer, Bodnăraş und Niculescu-Mizil.

RUMANIEN NACH DER INTERVENTION DER SOWJETUNION IN DER CSSR

Nach der Besetzung der CSSR im August 1968 zwang das eigene Sicherheitsbedürfnis Rumänien, sich China noch mehr anzunähern. Maurer und Niculescu-Mizil nützten im September 1969 die Reise zu den Trauerfeierlichkeiten für Ho Tschi Minh, um in kurzem Abstand gleich zwei Abstecher von Hanoi nach Peking zu machen. Sie trafen sich beide Male mit Tschou und mit einigen anderen chinesischen Spitzenpolitikern.

Die Unterzeichnung des zweiten "Freundschafts- und Beistandspakts" mit der UdSSR — die von Bukarest zwei Jahre hinausgeschoben worden war — und mehrerer weniger wichtiger Handels- und Kooperationsverträge im Rahmen des RGW — brachten 1970 nur vorübergehend einige Entspannung in die sowjetisch-rumänischen Beziehungen. Zur gleichen Zeit, als Maurer nach Moskau flog, begab sich Bodnăraş ein weiteres Mal nach Peking, um mit Tschou und dem chinesischen Generalstabschef Huan Yunschen zu konferieren. Einer der chinesischen Gastgeber benutzte diese Gelegenheit, um den Widerstandswillen des rumänischen Volkes "gegen jedwede Intervention und Aggression von aussen" hervorzuheben). Am 11. Juni waren Bodnăraş und seine Leute bei Mao zu Gast. Auch Tschou lobte bei diesem Anlass die unabhängige Haltung des rumänischen Volkes. Er sagte: "Ein Volk, das in schweren Kämpfen seine Unabhängigkeit errang und sich stets fähig zeigte, das Joch der inneren und äusseren Unterdrücker abzuschütteln, wird niemals auf seine Errungenschaften verzichten."

Den bisherigen Höhepunkt der rumänisch-chinesischen Beziehungen stellte der China-Besuch Ceauşescus im Juni 1971 dar. Im gemeinsamen Schlusskommuniqué würdigte die chinesische Seite "den revolutionären Kampfgeist des rumänischen Volkes, das... unter der Führung der rumänischen KP, mit Genosse Ceauşescu an der Spitze, dem imperialistischen Druck voller Entschlossenheit standhielt

LES VALAQUES

ES Valaques sont, en Transylvanie, les les plus anciens habitants du sol. Ils occupaient le pays et y avaient fondé une principauté lorsque les Hongrois étendirent leur domination sur les mon- tagnes de l'ancienne Dacie. Aux limites occidentales de cette province, entre la Theiss et la frontière de Transylvanie, régnaient encore d'autres chefs valaques, Mana Moarte, "la Main Morte", et Glad, "le Glaive". Tous durent céder a la fortune des Hongrois, dont la puis- sance remplaça celle des Romans.

Les nouveaux-venus ne s'établirent pas dans une partie circonscrite du pays, comme cela est arrivé en Hongrie, Ils se disséminèrent et se répandirent dans toute la contrée, sans néanmoins se mêter aux premiers habi- tants. La cause de cette division, qui a a subsisté jusqu'ici, est purement religieuse.

La religion chrétienne pénétra de bonne heure chez les colons romains de la Dacie. On trouve en Transylvanie des inscriptions datées de 274 qui sont surmontés de la croix. Il y avait en 325 un Théophile, "évêque des Gots", nom que l'on donnait abusivement aux Daces. On cite encore en 390 un "évêque de Dacie", Nicolas. Soumis à l'niluence de Bysance, les Valaques avaient adopté le culte grec, et les Magyars, à leur arrivée en Transylvanie, com- mencèrent à embrasser cette communion. L'histoire bysan- tine rapporte que le chef de ces guerriers, Gyula, vint recevoir le baptême à Constantinople; c'est au retour qu'il aurait fondé l'évêché de Fejérvár. Tandis que les Magyars de Transylvanie se convertissaient à la religion de vaincus, ceux de Hongrie arboraient la bannière du catholicisme Le roi saint Etienne, en recevant de Rome la couronne sacrée, eut l'ordre d'arracher les guerriers transylvains à l'influence grecque et sut y parvenir. Dès lors une scission s'opéra entre les Magyars et les Valaques. Les plus considé- rables de ceux-ci passèrent dans les rangs des nouveaux maitres en abandonnant le schisme; mais le peuple ne renonça pas à sa foi, et il s'y attacha d'autant plus que ses prêtres étaient plus appauvris et plus persécutés.

En gardant sa religion, il a gardé ses moeurs et sa langue. C'est parce qu'ils se trouvaient en face d'un peuple rival qui avait son individualité, que les Valaques ont aussi précieusement conservé la leur.

Encore aujourd'hui ils ont une langue toute romane, et on retrouve parmi eux d'antiques usages, qui, chez les autres peuples romans, se sont complétement perdus. Certains noms païens, comme *Florica*, Flore, Daïna, Diane, *Daïnitia*, sont très répandus parmi les femmes. Le premier dimanche de mai les paysans valaques célèbrent encore par tradition la fête de Flore; ils se rendent dans la prairie et la forêt voisines, se couronnent de fleurs et de feuil- lages et reviennent danser au hameau. Aux approches de l'été ils plantent devant leurs chaumières une longue perche surmontée de branches d'arbres et de foin, qu'ils appellent *armindenu*. C'est là, assure-t-on, une coutume romaine; les colons militaires consacraient l'ouverture de la saison de combats en élevant à leur porte ce qu'ils nommaient *arma Dei* ou *Martis*. Il y a moins de cinquante ans on voyait figurer aux funérailles de *praeficae*, des pleureuses, et les paysans ne manquaient jamais de mettre une pièce de monnaie dans la bouche des morts. L'empe- reur Joseph, qui s'était déclaré l'ennemi de toute supers- tion, parvint à faire tomber cette coutume; toutefois un fils bien affectueux ne laisse pas ensevelir son père sans glisser quelques kreutzers dans la main du trépassé. Ajou- tons que les Valaques ne tirent jamais de l'eau d'un puits sans répandre quelques gouttes sur le sol; ils attachent à cette libation une idée superstitieuse.

Les danses valaques ont une origine romaine. Certaines figures et souvent la pose des personnages vous rappellent les descriptions des danses antiques. Leurs danses expri- ment toujours une idée, un fait; elles ont un sens déter- miné. La hatzegulenne, par exemple, qui est la plus répan- due, parait represénter l'enlevement des Sabines. La danse des *caluser* est encore fort caractéristique. Les étymolo- gistes prétendent qu'elle était executée dans le Colysée; d'autres veulent qu'elle figure une danse de cavaliers, lit- téralement une "danse de cheval". Une tradition attribue à cette danse une origine plus vénérable encore, et fait dériver le mot valaque de *collini salii*, par abréviation colli salii. Les danseurs saliens, dit Nieuport, possedaient un temple sur la colline quirinale. Aux ides d'avril ils exécu- taient, en récitant des rapsodies qui étaient à peine intel- ligibles aux temps d'Horace, des danses qui menait un chef ou *vates*. Aujourd'hui les danseurs valaques portent, comme les Romains, deux courroles garnies de boutons en cuivre qui se croisent sur les épaules et dont l'une figure le baudrier; ils commencent à la fin d'avril ou après la Pentecôte leur danse ,que l'on regarde en quelque sorte comme sacrée, manient en guise d'épée de longs bâtons, et donnent à celui qui les dirige le nom de *vatof*.

Je me souviens d'une danse dont on ne sut pas me dire le nom, mais qui me frappa singulièrement. Après avoir fait, deux par deux, quelques pas en décrivant un cercle, les hommes et les femmes se séparaient. Celles-ci mar- chaient isolées autour des hommes et semblaient chercher avec inquiétude quelque objet chéri. Les cavaliers s'assem- blaient, piétinaient en mesure comme les soldats qui mar- chent, puis, s'appuiyant sur leurs longs bâtons, faisaient, en criant, des sauts irréguliers, de façon à représenter une mêlée. Les femmes erraient toujours, silencieuses et graves, parreilles à des ombres. A la fin les hommes s'elançaient vers elle avec des signes de joie, comme s'ils les retrou- vaient après un danger, les ramenaient dans le cercle, où tous dansaient avec la plus vive gaité. Voyez combien la tradition est puissante. C'est tout un poëme que cette danse-la. Qui sait de quelle invasion de barbares oubliée par l'histoire elle a consacré le souvenir?

Il y a certaines danses qui ont un caractère extrême- ment sauvage. J'en ai vu plusieurs de ce genre à Lóna, près de Clausenbourg, un jour que le seigneur donnait une fête aux Valaques de son village. Au son d'une mu- sique étrange dont il était impossible de rien saisir, les hommes, rangés en cercle, réunissaient leurs bâtons sur un point, sautaient en lançant leurs jambes, et poussaient des grands cris. D'ordinaire, au commencement de chaque danse, l'homme prend la femme par la main, fait deux pas en avant, un pas en arrière, en suivant le cercle, de façon que tous les groupes reviennent à leur place. Alors le ca- valier léve le bras et faitt passer au dessous la danseuse en la poussant vivement eta plusieurs reprises. Quelque fois les hommes se réunissent au centre, claquent des doigts, font des bonds, puis, s'arrêtant tout à coup, con- templant leurs pieds, qui semblent tracer des figures sur la terre; pendant ce temps les femmes tournent lentement autour d'eux en se donnant la main; d'autres fois le ca- valier saisit la danseuse, l'enlève, la fait lestement tourner, l'abandonne un moment pour faire des gestes ou prendre une attitude, et revient encore vers elle.

Ces danses s'exécutent toujours en mesure, bien que les airs soient souvent fort confus. Quelques refrains arrivent périodiquement, et les Valaques les accompagnent en frap- pant des mains, en récitant des vers, et en disant des galanteries à leurs danseuses, voir même aux spectateurs. A la fin, pour faire une gentillesse, le danseur applique vi- goureusement sa main sur la fine épaule de sa partenaire, et lui imprime de la sorte un mouvement précipité; cela veut dire qu'il la congédie et la remercie. En dansant les femmes ont constamment les yeux baissés; elles marchent plutôt qu'elles ne sautent, avec beaucoup de réserve, tan- dis que les hommes s'abandonnent à une verve extraordi- naire. Lorsqu'ils sont excités par le mouvement et le bruit, ils semblent oublier toute figure; ils poussent des cris perçants en relevant leur visage animé, et en agitant leurs longs cheveux. A la fin, au milieu de la poussière qu'ils soulèvent, on n'aperçoit plus qu'une mêlée de pieds nus, de sandales, de bottes noires, de bottes jaunes, de bottes rouges, qui se confondent, se heurtent et frappent le sol.

Qu'on ne s'étonne pas si je parle en détails de danses valaques; elles ont en effet beaucoup d'importance. Le danse est le principal plaisir des paysans de Transylvanie. Tous les dimanches ils se rendent à l'auberge du village, et le pays entier saute au son des instruments bohémiens, et encore faut-il connaitre l'exercice auquel il se livre. Les bons danseurs jouissent d'une grande considération et sont facilement agrées comme fiancés, car les jeunes filles, en se mariant, ne renoncent pas au plaisir; elles comptent être menées à l'auberge chaque dimanche; aussi ont elles soin de se choisir un mari qui soit pourvu de bonnes qua- lités. Dans ce cas le talent pour la danse compte presque entre les vertus domestiques.

Il existe quelquefois des danseurs de profession, c'est-à- dire des paysans, qui parcourent par bandes les villages et dansent avec frénésie. Ceux-là passent pour être pos- sédés du diable, et les habitants, les femmes surtout, leur font des aumônes considérables. Un bon danseur voué aux flammes éternelles! n'y a-t-il pas là de quoi s'atendrir? J'ai vu, près d'un bourg appelé Tövis, sept danseurs pos- sédés qui exploitaient les environs de Carlsbourg. Ils di- saient tout haut que Satan en personne devait emporter l'un d'eux de son vivant, ce qui redoublait l'intérêt des spectateurs. Ils dansaient vraiment fort bien et regar- daiant d'un air de superiorité les bonnes gens qui sem- blaient les plaindre. Il est naturel que cette industrie ait ses partisans. Les possedes ne travaillent pas et ils reçoi- vent sur leur route bon nombre de sourire et de kreutzers. Il arrive assez ordinairement qu'après avoir attendu le diable pendant un temps déterminé, les danseurs fines- sent bonnement par se marier, et de leur premier état il ne leur reste qu'une réputation incontestable d'agilité et de grâce.

A peine sortis du servage, soumis à des pauvres prêtres ignorants, les Valaques ont touts les superstitions des peuples demi-civilisés. Les hommes dont les sourcils se joignent au dessous du front leur sont suspects; ceux-là jettent le mauvais oeil. Il y a certains jours de la semaine, le mardi par exemple, et le vendredi, où des fées malignes ont un pouvoir surnaturel. Quand vient le soir, c'est-à-dire le moment où elles vont perdre leur puissance d'un jour, elles redoublent de méchanceté contre les pauvres humains. Aussi dans quelques contrées évit-t-on de sortir après le coucher du soleil pour n'avoir rien à demêler avec la fée du "mardi soir". La *mar sara* t'emporte! est une de ces phrases charitables que l'on adresse à ses ennemis. Quant aux sorcières, il est certain qu'elles ne vivent que pour faire le mal; heureusement elles peuvent être reconnues, car les sorcières portent une queue tantôt sous le bras tantôt là où le diable a, dit-on la sienne.

On trouve dans les archives des comitats, sur les procès faits aux sorcières, des détails qui seraient fort curieux s'ils n'étaient horribles. C'étaient principalement les Va- laques qui étaient accusés de maléfices. Lorsque, par exem- ple, les malheureux avaient sur le corps une marque ou une tache quelconque, il était fort difficile qu'ils ne fus- sent pas sorciers. On savait en effet que le diable ne sent aucune douleur aux endroits où la peau est recouverte d'un signe. En conséquence on ne manquait pas de faire de nombreuses expériences dans le but de constater l'insensi- bilité du patient. Le 23 juillet 1728 on brûla à Szegedin, en Hongrie, six sorciers, parmi lesquels se trouvait un vieillard de cuatre-vingt-deux ans, qui avait été bailli de la ville. Le même jour on brûla sept sorciers sur les bords de Theiss. Junqu'en 1739 on jugeait les sorciers, aux envi- rons d'Arad et de Gyula, d'après l'épreuve de l'eau. Quand elles flottaient on les mettait é mort, car il était admis que l'élément pur repousse le coupable. Ce que les accusés avaient de mieux à faire pour prouver leur innocence, c'était donc de se noyer. Ce ne fut qu'en 1758, sous Marie Thérèse, que le gouvernement autrichien songea à arrêter ces exécutions. Il défendit aux juges d'intenter des procès aux sorciers sans l'autorisation de la chancellerie de la cour.

Quelquefois les Valaques se persuadent que tel individu cause la sécheresse, que tel autre amène la pluie. Je sais un savant botaniste qui eut un jour maille a partir avec des paysans. Il herborisait sur un montagne, lorsqu'il fut aper- çu par plusieurs hommes qui passaient sur la route. D'abord ils ne distinguèrent pas la forme de l'objet vivant qu'ils ne voyaient que de loin; mais peu à peu, songeant au contes qui couraient le village, ils se mirent en tête qu'ils avaient découvert un loup. Les voilà donc à la pour- suite de l'animal, et quelle n'est pas leur surprise en re- marquant que le loup se lève, prend le visage d'un homme et les regarde. Il n'y avait qu'un sorcier qui pût ainsi changer de forme. Aussi le pauvre botaniste, redescendu des hauteurs de la science, se vit-il fort maltraité. Par bonheur une voiture passa près de là, et il fut délivre très à propos. On m'a raconté que les paysans valaques, craig- nant qu'il n'existât des sorciers parmi eux, placèrent un soir dans l'église autant des pots remplis de lait qu'ils comptèrent des vaches dans le village. Ils étaient surs de découvrir les sorciers, car le lait de leurs vaches devait infailliblement tourner pendant la nuit. Parfois il arrive que ces actes sont mêlés de cruauté. On enterre les sorciers comme de simples mortels; mais, s'ils s'avisent de repa- raitre dans le village sous la forme de quelque animal, on ouvre leur fosse et on le cloue en terre avec un pieu, afin qu'ils ne puissent plus sortir.

Le Valaques apportent dans leur religion les mêmes idées superstitieuses. Lorsque l'orage gronde, ils font son- ner les cloches de l'église pour éloigner la foudre. C'est au pope à repousser les nuages chargés de grêle; s'il n'y parvient pas, on se hâte de l'accuser, à peu près comme les Napolitains accusent saint Janvier. On a vu chez les

DIE RUMANISCHE VOLKSARMEE

und deswegen un der Lage war, im Kampf für die Wahrung der nationalen Unabhängigkeit und Souveränität bedeu- tende Siege zu erringen". Die Chinesen versicherten ihren Gästen, "mit unverminderter Entschlossenheit ihren ge- rechten Kampf für die Wahrung der Unabhängigkeit und staatlichen Souveränität zu unterstützen". In noch deutli- cherer Anspielung auf Moskaus Hegemonialanspruch hiess es weiter: "Im Laufe der Gespräche betonten beide Seiten, dass das rumänische und das chinesische Volk ihre gegen- seitige Sympathie stets bekundet, einander beigestanden und eine tiefe Freundschaft im gemeinsamen Kampf gegen Imperialismus und Reaktion sowie die Politik der Stärke... geschlossen haben." Auf seinem Rückflug in die Heimat legte Ceausescu eine Zwischenlandung auf dem Moskauer Prominentenflughafen Wnukowo ein. Aus verschiedenen Quellen war zu erfahren, dass der zu seiner "Begrüssung" herbeigeeilte Mnisterpräsident Kossigyn und Chefideologe Suslow (Parteichef Breschnew und Staatspräsident Pod- gorny waren bezeichnenderweise entgegen den Regeln des Protokolls nicht erschienen) den rumänischen Parteichef mit allerlei Drohungen gefügig machen wollten. Sie verfehlten jedoch ihr Ziel weitgehend. Bukarest änderte auch in der Folgezeit weder seine Politik gegenüber China noch seine allgemein "nach allen Seiten offene" Aussen- und Wirtschaftspolitik. Andererseits war es eine Zeitlang bestrebt, vorsichtiger zu verfahren und mehr Diskretion bei seinen ideologischen Extratouren zu üben. Mit Freund- schaftsbeteuerungen an die Adresse Pekings sparten die Rumänen allerdings auch in der Folgezeit nicht. Anläss- lich des 25. Jahrestages der Gründung Rotchinas verwies das theoretische ZR-Organ "Era Socialistă" auf die "tiefen Wurzeln der chinesisch-rumänischen Freundschaft und Kooperation", die einerseits "auf der revolutionären Ver- gangenheit beider Völker", andererseits auf der "gegen- seitigen Unterstützung der rumänischen und chinesischen Revolutionäre bei ihrem sozialen und nationalen Befreiung- skampf" beruhten. Der Kampf des chinesisten Volkes gegen Imperialismus und Reaktion sei von Rumänien stets — so "Era Socialistă" — mit grosser Anteilnahme und mit wachem Solidaritätsbewusstsein verfolgt worden. So kam es, dass sich "im Laufe der Jahre im Zeichen des gegen- seitigen Respekts... und des vollen Verständnisses fürei- nander dauerhafte Beziehungen entwickelt (haben)".

(Folgt nächst nummer 2.)

Valaques le zèle religieux dégénérer en fanatisme. Ce n'est jamais sans des grandes difficultés qu'on les amène à embrasser la communion catholique; lorsqu'un prêtre du culte uni est envoyé au hameau pour remplacer le pope grec, les habitants refusent souvent de se rendre a la paroisse. On cite des églises qui ont été fermées pendant trente ans: pour que la foi nouvelle triomphat dans le village, il fallait que les paysans fussent entrainés par la génération suivante.

La dévotion des Valaques se manifeste dans plusieurs pieuses coutumes. Ils vont aux champs, bannière et pope en tête, por bénir le blé nouveau. Ils plantent sur le chemin de grandes croix rouges où sont représentés tous les instruments de la Passion; quand ils les recontrent, ils se découvrent et quelquefois s'agenouillent. La figure de Christ attaché sur la croix est presque toujours l'ouvrage de quelque artiste indigène. Il y a de ces sculpteurs de village qui, s'inspirant outre mesure de leur modèle, donnent à leur oeuvre une couleur singulièrement locale, et je me souviens d'avoir vu un Christ qui, avec le menton rasé, portait de magnifiques moustaches et des superbes tresses de cheveux noirs.

Les églises valaques sont pittoresques. Elles sont fort basses et construites en bois; le toit, qui est très élevé, est formé de bardeaux découpés, auquels la pluie donne un reflet argenté. Un clocher également de bois, terminé par une aiguille fort mince, surmonte régulièrement cet édifice primitif. A la longue la mousse s'infiltre entre les poutres et des plantes poussent sur le toit: cela d'un effet mélancolique. Les murs sont couverts à l'extérieur de peintures naïves. Quelquefois une galerie en arcades flanque l'église, et une porte sculptée et découpée avec assez d'art ferme le champ qui l'entoure. Une planche est attachée à l'un des poteaux: à certaines époques de l'année on laisse reposer les cloches, et on appelle les fidèles à l'office en frappant sur cette planche. On recontre en foule de charmantes églises de ce genre, et l'on se demande comment des hommes aussi simples, sans autre guide que leur inspiration, parviennent à ériger et à orner ces édifices.

L'église du village de Môts, dont nous donnons un dessin, a été élevés il y a deux cents ans. Suivant la coutume valaque, la porte, qui est percée sur le côté, est si basse, qu'on ne peut entrer sans courber la tête: peut-être, dans la pensée des architectes, y a-t-il là une intention marquée. Deux fenêtres fort petites répandent dans l'intérieur de l'église une clarté douteuse. A la faveur de ce demi-jour mystérieux on aperçoit d'éclatantes peintures qui ornent les murailles de bois. Ce sont des portraits de saints et des scènes allégoriques, avec le nom des personnages et l'explication des sujets en lettres cyrilliennes. Ici l'on a ingénieusement représenté les péchés capitaux, et l'on voit le diable entrainer les pécheurs avec un rire terrible. Là, la morte emporte d'un même coup un roi, un prêtre et un villageois. Cette dernière scène se retrouve souvent dans les églises valaques. Les artistes paysans se consolaient de l'oppression en proclamant, sous l'égide de la religion, l'égalité des hommes. Dans un angle se trouvent des fourches qui servent à soutenir les vieillards pendant les heures de l'office, personne n'étant assis. Au fond de l'église est placé l'inconostase, la cloison qui sépare le prêtres de la foule. Elle est dorée et recouverte d'une multitude de bannières et de tableaux bénits. Les tableaux sont de toutes dimensions; aussi les personnages sont-ils de toutes grandeurs. Faute d'espace, ils se recouvrent les uns les autres, si bien qu'une tête colossale de saint Nicolas repose sur le corps démesurément petit d'un saint Pierre placé au dessous. En jetant un coup d'oeil rapide autour de soi, en voyant cette quantité de figures incroyables qui vous regardent, celles-ci en riant affreusement, celles-là en grinçant des dents, on se croit transporté dans un monde fantastique. L'obscurité augmente encore l'effet, car l'oeil n'aperçoit pas de prime abord toutes ces chinoiseries, qui apparaissent peu à peu, et semblent se multiplier pour vous.

Si naïves que soient ces peintures, elles attestent chez la nation valaque un certain goût pour l'art. Après tout ce sont des paysans qui les ont faites. Tel garçon qui jusque là a aidé son père dans son travail des champs se sent un jour disposé à peindre: *anch'io son'pittore!* et le voilà qui enlumine suivant sa fantaisie. C'est un artiste mis à la hauteur de la société au milieu de laquelle il vit. Mais que cette société s'élève et se rapproche de la nôtre, rien n'empêchera que ce paysan ne soit un peintre. Cette disposition des Valaques tient à leur origine italienne. Ce peuple est intelligent et spirituel: il aime la poésie, la musique. Il n'est pas rare d'entendre les villageois dire des vers: quelquefois même ils improvisent. Au printemps ils confectionnent des flûtes avec des baguettes de saule, et on les entend de touts côtés jouer de melodies. C'est une églogue de Virgile en action. Il y a des joueurs de flûte qui ont un talent renommé. On en citait un aux environs de Clausenbourg auquel on nait le sobriquet d'Oeil de Poulet, et qui executait avec sentiment de morceaux entiers. J'eus un moment l'envie de me faire son élève. Mais Oeil de Poulet, en artiste de génie, avait ses caprices; je crois qu'il se sentait un profond mépris pour les étrangers, et je n'eus pas l'honneur de recevoir ses leçons.

(Suite dans le prochain numéro.)

PADUCHII, SFRENTIA SI CRIVATUL

de N. S. GOVORA

DL Virgil Ieruncă, socotește că piesa principală în lupta contra comunismului, o constituiesc filozofii și poeții. Un alt filozof, mai mare, are o altă părere, "Totdeauna, în ultimul moment, se va găsi un ploton de soldați, care să salveze civilizația", spune el.

Se pare că dl Ierunca e mândru pentrucă Dl. Călinescu l-a citat fin repetate rânduri. Să fie sigur dl Ieruncă, că nu-l invidiez. Am fost citat de multe ori, și de bine și de rău, mai mult de rău, ba chiar am ajuns să fiu și erou de roman. Un prieten al dlui Ieruncă, poet și filozof ca și dsa, membru al sectei culturale române în exil, tot ca și dsa, da numele unui erou de roman, S. N. Govory. Cum era de așteptat, acest S. N. Govory, era un ofițer alcoolic și criminal, și, tot cum era de așteptat, victimele acestui criminal alcoolic, erau niște bieți evrei.

Și ca să închei acest capitol al citărilor, la începutul anului 1946, într'un editorial intitulat "Ariergărzile hitleriene", Pierre Hervé, director al ziarului "L'Humanité", mă cita, dându-mi fără îndoială o importanță pe care nu o aveam. La acea vreme dl Ieruncă era în Țară și nu era citat de Pierre Hervé, din contra, e probabil, îl cita el pe directorul oficiosului comunist de la Paris. In ceiace privește pe G. Călinescu, ași fi gata să pariez că în 1942, când era director al revistei "Albatros", dl Ieruncă se ocupa de "Istoria Literaturii române" și o numea monumentală, cum o numește și acuma, cu singura deosebire că acuma termenul monumentală îl pune între ghilimele și atunci acest termen apărea în "Albatros", fără ghilimele.

Dar nu aici este miezul chestiunii: miezul este în altă sau în alte părți. Cartea dlui Ieruncă, intitulată "românește", apărută la Paris în Editura "Fundația Regală Universitară Carol I, ca orice carte mare, conține o serie de contradicții, de umbre, și asupra acestor umbre ași voi în cele ce urmează să-i cer-dacă binevoiește bineînțeles-să dea cititorilor unele lămuriri, pentru a înlătura confuziile.

"Atenienii, spune dl Ieruncă (p. 239), erau fermecați de avansul implacabil al lui Filip" (eu ași spune hipnotizati în loc de fermecați).

Și în fața acestei "apatii" s'a ridicat un filozof, Demostene.

Ca și în Atena, ca și în alte părți, în momentele istorice cruciale, s'a ridicat un Demostene, ca să dea alarma. La noi s'a întâmplat acelaș lucru. Intr'un moment de mare primejdie, primejdie de moarte, s'a ridicat un Demostene român, și a strigat cu voce de tunet, căutând să smulgă din apatie, pe românașii noștri. Cu toate riscurile. Cu riscul vieții. Și a plătit cu viața. Acest Demostene român, nu era un filozof. Dar ce au făcut în acest timp filozofii români? Să dăm cuvântul altui Demostene (Botez acesta):

G. Ibrăileanu, "era un democrat aprig. Discuta problemele sociale cu aprindere și cu energie nebănuită în el. In ultimii săi ani, urmărea pasionat realizările sovietice. Aproape că nu-l mai interesa decât asta, de dragul ideiei și a nobleței ei umane și morale. In ultimele luni, când era instalat la spitalul Diaconeselor, de pe șoseaua Ștefan cel Mare, când mă duceam la el, îmi cerea să-i aduc Journal de Moscou. Mi-aduc aminte ce entusiasmat era, ca de o mare epopee, când a citit că s'au construit 2000 de klm. de cale ferată în Uzbekistan: "Două mii de klm.! Știi ce înseamnă asta? Și unde?" Desigur că lucrarea avea proporții impresionante, dar entusiasmul lui le sporea parcă.

(Urmează în pag. 19.)

Le da dimensiuni cosmice" (Demostene Botez, "Memorii", pag. 354).

Să ne punem ipoteza că G. Ibraileanu ar trăi astăzi și ar avea ocazia să citească "Fără pașaport prin U. R. S. S." de Johann Urwich (nu e filozof), carte în care ar vedea cu cât sânge, cu câte zeci de mii de morți își construiesc "Macedonenii de la Răsărit", căile lor ferate. Și dacă ar trăi, care socoate Dl Ieruncă că ar fi reacția lui Ibrăileanu? Ar crede? Nu. Mai grav, *ar refuza să creadă*, ar taxa pe nefilozoful Urwich de fascist și ar pune punct.

S'ar putea crede că la acea vreme nu erau cunoscute realitățile din "Macedonia de la Răsărit". Nu ar fi o scuză pentru un filozof. Totuși, oricine știa (numai cine nu voia nu știa) de holocaustul culacilor și, mai ales, se știa de uciderea lui Trotzki, a lui Tucacevski, Bucharin & Co. Și mai știa Ibraileanu, trebuia s'o știe, că în iarna anului 1931, câteva sute de moldoveni, știind că-i așteaptă moartea, au trecut de la Tiraspol la Tighina, pe apa înghețată a Nistrului, cea mai mare parte din ei (bărbați, femei și copii) pierind sub gloanțele bezbojnicilor. Profesorul Smochină s'a agitat pe chestiunea aceasta, publicând broșuri cu text și fotografiile morților și răniților.

Dar o chestiune mai gravă încă, mai gravă, prin însăși simplitatea ei. S'a vorbit multă vreme de cordonul sanitar, impus de Occidentali. Era o sfruntată minciună. Cordonul sanitar a existat și există și astăzi, dar cei care l-au impus si-l impun nu sunt Occidentalii ci "Macedonenii" însăși: nu Occidentalilor le e frică să nu se infecteze, ci "Macedonenilor". Dece filozoful Ibrăileanu nu și-a pus această simplă întrebare: cum se face că acești "Macedoneni", de moment ce au construit paradisul, nu-l țin deschis, larg deschis, să lasă din el fericiții, când vor, ca să povestească Occidentalilor minunățiile de acolo, și mai ales, de ce nu lasă liberă intrarea în acest paradis, muncitorilor occidentali, pentru ca aceștia să-l poată vedea, și odată întorși acasă să ia de guler pe "fasciști" și să-i oblige să facă și la ei paradisul construit în "Macedonia" de partidul muncitorilor? Logica spune că filozoful nu și-a pus această simplă întrebare, nu a voit să și-o pună. El ca și restul filozofilor din lumea zisa liberă, au fost și sunt nu fermecați, ci *hipnotizați* de balaurul de la Răsărit. Și-a pus-o însă acel Moldovan, care ca și Demostene atenianul a văzut grava, teribila situație, și cu glas de tunet, a dat alarma. Și a fost ucis acest Demostene român și cu el aproape toți cei cari au crezut în el și l-au urmat. Dar, în afară de Demostene și cei ce l-au urmat, a mai fost cineva care cu instinctul lui sănătos, neulcerat de filozofie, de om trăit "in calea răutăților", a intuit unde este pericolul de moarte; acesta a fost *țăranul* român. Pentru filozofi de la Răsărit venea *lumina*, pentru țăranul român, de la Răsărit au venit totdeauna și vin toate relele, rele pe care el plastic, le reduce la trei: Păduchii, sifilisul și crivățul. (Țăranul moldovan îi spune sifilisului, sfrenție.) Deaceia, acest țăran român, în ziua de 21 Iunie 1941 a îngenunchiat-la propiu nu la figurat-de la un capăt la altul al Țării: în case, în biserici, pe *străzi*, da, pe străzi. Era a doua oară când acest țăran român, intuind pericolul de moarte, îngenunchia de la un capăt la altul al Țării: prima dată o făcuse în iarna anului 1937.

Dar să vedem ce mai spune dl Demostene (Botez)? "Și într'o dimineață, am fost în Gara de Nord. Din trenul de Iași, pe fereastra vagonului de dormit, cu geamul lăsat în jos, a fost scoasă încet targa pe care era întins Ibrăileanu, îmbrăcat în aceleași haine pe care i le cunoșteam de zeci de ani. Targa a fost așezată jos, pe peron. Impresionat, Ibrăileanu își stăpânea emoția. Voia s'o sfideze cu o observație de o ironie neagra: "Ce m'ați adus aici Demostene (Botez)? Acum e de murit! Nu vezi?: legionarii!" (Demostene Botez, "Memorii", pag. 380).

Dar aici intervine ironia soartei. Cheltuielile spitalului au făcut să se epuizeze fondurile lui Ibraileanu. "Unde să ne adresăm? Incotro să facem un apel?... Am pus mâna pe telefon și am spus poetului Octavian Goga despre ce este vorba. Ah! Cu câtă căldură mi-a primit glasul! Când i-am spus de ce l-am deranjat, l-am simțit tremurul vocii vibrând de emoție. In aceiași zi, doar după doua ore, i-a trimis lui Ibrăileanu banii necesari pentru a-i mai prelungi lumina ochilor, pentru ca să se stingă cu o grijă și cu o umilință mai puțin. (Demostene Botez, "Memorii", pp. 382-383.)

Teribila ironie a Providenței! Banii necesari nu i-a dat comunistul Sadoveanu, prieten al bolnavului, care dealtfel avea mulți bani, ci... huliganul Octavian Goga! Dar pentrucă filozofii români nu se opresc aici, continuăm: "Așa dar, de data asta Ralea devenise în adevar și conspirator. Poziția lui politică și consecvența trebuiau să-l ducă neapărat la asta. In această mică locuință, cu o singură cameră, ne-a găsit pe toți trei (al treilea era Petre Constantinescu, n. n.), comunicarea de la radio din 23 August 1944. Ralea venise în ziua aceia mai devreme. El era la curent cu tot ce se va întâmpla și ne spusese. Stam în preajma aparatului de radio, enervați, nerăbdatori. Ralea fuma enorm și se frământa prin casă. Așteptam. Când s'a anunțat vestea, bucuria noastră a fost indescriptibilă. Săream în sus ca niște copii, ne îmbrățișam fără rost... A doua zi Ralea a plecat la București. Avea să se întâlnească cu Patrașcanu, cu care a ținut mereu legătura" (Demostene Botez, "Memorii", pp. 203-204).

Iată Domnule Ieruncă, cum așteptau și cum au sărbătorit atunci filozofii români încheerea actului de deces al Țării noastre!

Dar să vedem ce ne mai spune Demostene al nostru (Botez). "Aderarea lui Sadoveanu cu trup și suflet la acțiunea și ideile Partidului Comunist nu a avut, pentru cei care l-au cunoscut, nimic surprinzător... Și întrucât știa și părerile mele, s'a gândit în primul rând la mine. După ce mi-a explicat în fața unei ferestre largi, pe care intra o lumină bogată, ca un simbol, cum vede el situația din țară, drumul pe care s'a angajat și ținta spre care duce, mi-a spus: "Demostene, mi-ar plăcea să mergi cu noi, să fim împreună. Știi, când pornești la o luptă, ai altă stare sufletească, știind că ai aproape un prieten. Cunosc demult ceea ce gândești (Demostene Botez, "Memorii", p. 410).

Și acuma am fi curioși să stim cum a sărbătorit dl Ieruncă ziua de 23 August. Pe atunci dsa era un filozof abia în embrion, dar oricum, un filozof. "Mircea Străinu se depărtase-și pe bună dreptate-de mine, *cel care apucasem pe calea utopiilor turbate*", spune dl Ieruncă la pagina 311 a cărții "românește". Asta se întâmpla în 1942. Apoi: "Era prin 1945 sau poate 1946. *Om de stânga*, ca să zic așa, mi-am îngropat repede și fumurile și erorile revoluționare de îndată ce mi-am dat seama că *"revoluția" lua de fapt chipul și asemănarea unei ocupații străine"* (româneste, pagina 211)...

"un fel de boare sistematică începea să bată dintr'o anumită direcție; crainici dubioși propovăduiau, pe șoptite, o eră nouă în care (ziceau ei) ceeace va să aibă însemnatate nu va fi atât arta, cât felul de a o împodobi ideologic; însfârșit, un fel de zarvă suspectă anunța, de fapt, apariția luminii de la Răsărit" (românește, p. 211).

Deci deabia în 1945, sau poate 1946, dl Ieruncă și-a dat seama că "revoluția" lua de fapt chipul și asemănarea unei ocupații straine". Motivul acestei alarme era că în era nouă (începută), *arta era amenințată*. (Țara arde și baba se piaptănă). Faptul că în pușcării intraseră mii de "fasciști", că văzuse pe "aliați" jefuind și violând, că furaseră toți caii, toti boii, toate mașinile agricole și toate cerealele, inclusiv cele necesare însămânțării, fapt care dăduse loc celei mai teribile foamete cunocută în Țara noastră, nu-i dăduse impresia dlui Ieruncă că "revoluția" lua de fapt chipul și asemănarea unei ocupații străine". El vedea "in acelaș timp, pe Calea Victoriei, cum vânzătorii de ziare strigau cu farmacul încă posibil—"Citiți Dreptatea, spaima comuniștilor" (p. 212). Aceasta îl făcea să doarmă liniștit. Și dsa era un filozof, în embrion, dar oricum filozof. Ei bine, în acelaș timp, și încă cu mult timp înainte, *cineva*, era neliniștit. Acel cineva nu era filozof, era un om simplu, dar în simplitatea lui intuia că *de la răsărit nu venea lumina*, ci toate relele reduse și exprimate în mod plastic, la trei: păduchii, sfrenția și crivățul. Acel cineva era *țăranul român*.

Apoi dl Ieruncă a ajuns la Paris, dar libertatea nu a ales-o în momentul sosirii, ci ceva mai târziu. Aceasta probabil, din "șiretenie". Dar din nefericire, nici chiar în momentul socotit de el propice, în momentul când s'a decis să aleagă libertatea, nu s'a întors de pe calea "utopiilor turbate", de moment ce mult mai târziu, în "România Muncitoare" vorbea de "momentul antifascist din August 1944".

Dar oricum, mai bine mai târziu decât niciodată.

Dar dl Ieruncă, este entusiasmat de revoluția de la Budapesta. "Oamenii care au murit în luptă cu blindatele sovietice și cu diviziile mongole, au făcut-o nu numai pentru reabilitarea pâinii și libertății, ci și pentru adevăr" (pagina 99). Dar mereu, ca un leit motiv, pentru Dl Ieruncă, "revoluția de la Budapesta este în bună parte și opera cuvântului". La rădăcinile ei stă, sunt sigur, întreagă această operă de vestire și deșteptare a scriitorilor" (pag. 111). Adică Cercul Petöfi. "Combatanții pentru libertate nu uită să treacă pe la sediul cercului Petöfi, pentruca să întrebe pe scriitori dacă duc lipsă de ceva" (pag. 111). Unim admirația noastră la aceea a dlui Ieruncă pentru scriitorii din cercul Petöfi. Aici însă, ni se pare că dl Ieruncă, după ce reușise să se desbare de "utopiile turbate", a căpătat alte racile. Acestea, probabil le-a căpătat, molipsindu-se de la membrii sectei culturale a Românilor din exil. Din textul dsale reiese că scriitorii din cercul Petöfi, au socotit că rolul lor fusese de a semăna "cuvântul", și cu asta, basta. "Scriitorii maghiari aveau însa totul, cuvântul lor rodise" (p. 111). Deci scriitorii au sădit "cuvântul" și cu asta rolul lor s'a terminat: mai departe e rolul prostimii. Ei se instalaseră în sediul lor și așteptau omagiile combatanților, care "nu uită să treacă pe la sediu, ca să întrebe

pe scriitori, dacă duc lipsă de ceva". Poate pentru a le aduce ceva brânză și salam. Din nefericire aceasta e ideia generală: scriitorii trebuie să se rezerve pentru reconstrucție, pentru posturile de conducere. In războiul nostru contra "Macedonenilor din Băsărit", aproape toți scriitorii noștri s'au sustras. Au fost și excepții, dar aceasta probabil pentru a întări dictonul că "excepția întărește regula". Majoritatea scriitorilor noștri s'au aciuat pe unde au putut: o legație, un minister, o prefectură, o redacție, etc. Cel mai erou dintre ei s'ar putea spune că a fost părintele Gheorghiu: el a fost correspondent de război. Infinit mai reduse riscuri, dar oricum, riscuri. Ar fi interesant de cunoscut răspunsul la întrebarea "Ce au făcut în timpul războiului?", al tuturor scriitorilor noștri din exil.

Dar eu refuz să cred că toți scriitorii din cercul Petőfi, s'au mărginit să rămână la sediu, pentru a aștepta omagiile combatanților, adică a prostimii. Eu cred că cea mai mare parte din ei și-au amestecat sângele cu al combatanților, pe străzile Budapestei, în fața tancurilor și a diviziilor mongole. Cercul purta numele lui Petőfi. Și Petőfi, scrisese:

"In suflet simt o teamă cum s'așterne:
Să mor în pat cu capul între perne!
Să mă usuc ca floarea din grădină
De-un tainic vierme roasă'n rădăcină;
Să scad încet ca lumânarea mută,
In chilioara'ngustă și tăcută...
Mărite Dumnezeu din cer
Eu ție altă moarte-ți cer!
Eu brad să fiu și fulger să mă'ncingă,
Turbatul vifor, mijlocul să-mi frângă,
Să mă prăvăl, o uriașă stâncă,
Să înflor prăpastia adâncă...

Poezia se numește "In suflet simt o teamă cum s'așterne" și traducătorul ei, Octavian Goga, pune la sfârșit următoarea notă: Dorința cântărețului maghiar s'a împlinit: a căzut pe câmpul de luptă de la Sighișoara, în 1849.

Dar admirația dlui Ierunca pentru eroism se revarsă și asupra celor care-au căzut la Poznan și asupra românașilor noștri de la Berna. In cuvinte avântate își exprimă admirația pentru glorie: "Gloria lui este aceia de a tolera suferința, de a deschide porțile de flacări ale sacrificiului" (pag. 91). "Cât despre verdictul Procesului el nu poate fi decât acesta: odată cu noaptea de Februarie, eroii dela Berna au întors încă o filă de glorie-una unică- în cartea zilelor neamului" (pag. 93).

Aici se ivește o mică nedumerire. Nu vreau sub nici o formă sa minimizez eroismul românașilor de la Berna, dar au existat alți românași care, din exil, au plecat în Țară. Pericolele erau infinit mai mari. De altfel, au murit împușcati. Dl Ierunca nu a auzit despre ei? Și dacă a auzit, de ce n'a scris și pentru ei, câteva rânduri? Oare nu i-au permis-o editorii?

Dar, din nefericire, intervine o altă nedumerire: aceasta majoră. După cum se vede din rândurile de mai sus, dl Ierunca admiră eroismul, și din economia textului, rezultă că-l consideră necesar, imperios necesar. Ei bine, cititorul rămâne perplex, citind în paginile 346-349, ditirambe la adresa lui Emil Cioran. Dl Ierunca știe să laude frumos, sublim chiar. Ferice de cel ce intră în grațiile dlui Ierunca. Ei bine, în filozofia lui Cioran, să găsesc fraze ca acestea:

"In cursul vremurilor, nu știu *să fi existat un singur erou inteligent*. Renunțarea activă în sine e incompatibilă cu examenul rațional, ce găsește oricând o cale paralelă sacrificiului. Eroismul pleacă dintr'o nebunie a orgoliului, în căutarea de faime ireparabile. *Eroul e un animal sublim ce n'a descoperit conversația*. Existența lui e o spovedanie în act, pe când noi, imense lichele sublunare, ne măcinăm în vorbe refuzul de a ne pierde... Inteligența e atâta și nimic mai mult. *Viața ar fi infinit aceeașiț fără prostia eroică*". Extraordinare "panseuri", publicate la Paris, în Noembrie 1949, în revista "Luceafărul", de sub direcția dlui Mircea Eliade.

Nu crede dl Ierunca, că nu poate cineva admira și trivializa eroismul, în acelaș timp?

Iată nedumerirea majoră, dle Ierunca. Te-aș ruga frumos să dai o explicație. E mai mult decât probabil că nu vei face aceasta. E foarte probabil că atunci când te va întreba de asta unul din membrii sectei culturale, vei strânge superior din umeri și nici nu vei catadixi să vorbești. Vei da numai să se înțeleagă, prin superioara strângere din umeri că e vorba de un prost. De acord: dar din nefericire pentru dta exilul acesta și chiar Țara, sunt formate în majoritate din proști. E normal să fie așa: *e necesar să fie așa*. Pentrucă plotonul filozofului, acela care în ultimul moment salvează civilizația, a fost în trecut și va fi și în viitor, format din proști. Dacă n'ar exista proștii n'ar exista plotonul filozofului. Și atunci, cine să salveze civilizația în ultimul moment, și mai ales, cine să aducă filozofilor omagii, și, ceea ce-i mai important... brânză?

ECOURI

CLOCITOAREA FILOZOFICA

DEMOSTENE BOTEZ: "MEMORII".

Cartea a apărut în 1970. In prefață, pe care autorul o numește "Preludii", autorul ne spune că i-a trebuit mult timp până să se hotărască să-și publice memoriile. Noi considerăm că a făcut bine, foarte bine chiar. Din paginile lui Demostene (Botez), aflăm lucruri pe care unii le-au bănuit, alții le-au știut. Dar atunci când cei ce le-au știut, au comunicat celace știau și altora, nu au fost crezuți și au fost luați în derâdere.

Poporanismul a fost o pepinieră comunistă. E curios, pare că tocmai tatăl poporanismului, C. Stere, n'a fost comunist. Da, e foarte curios, deoarece C. Stere trecuse prin Siberia. El fusese antirus și poate tocmai această trecere prin Siberia l-a făcut să nu fie comunist, sau, să nu mai fie comunist. Sunt idei ce ar trebui lămurite, dar pentru asta ar trebui să scriem o carte. Dar lui Stere i s'a întâmplat povestea găinii ce clocește ouă de rață. Cel ce studiază opera și, mai ales viața lui Stere, ajunge la concluzia ca dacă acest om ar fi trăit la 23 August 1944, ar fi fost capabil să treacă de partea Germanilor, cum trecuse în războiul de întregire a neamului. Și ar fi făcut-o din acelaș motiv: ura contra rușilor. Da, de Stere se poate spune că într'adevăr a iubit pe țăran și libertatea. Amândouă aceste poziții le-a apărat în "Viața Românească", numai că acolo, el a fost cloșca, găina, dar din ouă au ieșit boboci de rață. Acești boboci de rață care —scriau ei— luptau pentru libertatea și pentru o viață mai bună a țăranilor, s'au declarat de acord cu comuniștii, aplaudând "realizările" comuniste. Au găsit că celace s'a întâmplat după 23 August, era egal cu libertatea și nu numai cu o îmbunătățire a stării țăranilor, ci cu raiul țărănimii. Pentru ei, situația de astăzi a țăranului nu e o stare de sclavie, ci o eliberare și o înnobilare.

Și tot satisfăcuți s'au declarat când ne-a fost smulsă Basarabia. Pentru ca Basarabia să nu ne fie răpită, cred că C. Stere ar fi fost capabil să se alăture Guvernului de la Viena. Aberații? Posibil.

Dar, după câte știm, până acuma Stere nu a fost încă "anexat" de regim. Am pus acest termen între ghilimele, pentrucă nu l-am inventat noi. Fericita "găsire" a acestui termen se datorește dlui Ierunca, și trebuie dat Cezarului ce e al Cezarului. Sadoveanu, Demostene (Botez), etc., au văzut că starea țăranului e infinit mai rea decât a iobagilor, și totuși s'au declarat fericiți, frecându-și mâinile și căzând în extaz. Fără lipsă de cea mai elementară rușine, au susținut cu "cuvântul" și peana, că, însfârșit țăranul român e liber și pleznește de fericire și, asta, fără îndoială, datorită și luptei dusă de ei la "Viața Românească".

Cei de la "Viața Românească" au fost comuniști acoperiți.

"Aderarea lui Sadoveanu cu trup și suflet la acțiunea și ideile Partidului Comunist, *nu a avut*, pentru cei care l-au cunoscut, *nimic surprinzător*. ...Intrând cu tot sufletul în marea mișcare ce avea să revoluționeze țara din temelii, s'a gândit să strângă rândurile, în lupta în care se angajase ca soldat convins, cu *prietenii de idei de totdeauna*" (Memorii, pag. 410).

Despre Garabet Ibrăileanu, Demostene (Botez), ne spune că pe patul de

(*Urmează în pag. 23.*)

---

* In Editura "Rigmor" - N. S. Govora, a apărut cartea "Sub Cerul Țării și sub Cer Strain" de St. Georgescu-Olenin. Cartea, al cărui preț este 12 dolari se poate cere la adresa: Nicolas Stefanescu, Avenida Reina Victoria, Madrid-3 (España).

PE MARGINEA CARTILOR

SUB CERUL TARII SI SUB CER STRAIN

de St. Georgescu-Olenin

Domnul Ștefan Georgescu-Olenin a avut o atracție spre literatură din adolescență. Fiind elev încă, colabora la câteva din revistele importante ale acelor vremuri, din capitala Țării.

A devenit apoi ofițer, a făcut războiul și s'a depărtat de lumea publicațiilor. A făcut Dreptul, și-a luat două doctorate în domeniul acestei științe la Roma, a demisionat din armată și a intrat în diplomație fiind consilier economic.

La prima dragoste, adică la literatură a revenit târziu. A tipărit pâna acuma trei cărți, aceasta este a patra și mai are în pregatire încă două. Și în literatură s'a prezentat discret, ca în tot celace a făcut în viață. Discreția e caracteristica principală a dlui Șt. Georgescu-Olenin.

L-am cunoscut bine și m'am bucurat de prietenia dsale. Deacela mă simt stingherit: mi-e teamă că aceste rânduri să nu apară ca o adulație, și nu atât pentru cititor, cât mai ales pentru dânsul, pentru autor. Nu-i plac adulațiile și nu i-au plăcut niciodată. Dl Georgescu-Olenin a disprețuit onorurile și a fugit de ele. Avea un prieten bun care se chema Mihai Antonescu. Devenit puternic, Mihai Antonescu i-a trimis o scrisoare, invitându-l să vină în Țară, pentru a fi numit într'un post important. Am văzut scrisoarea și am văzut și copia răspunsului: refuza. Și refuza apoi și numirea ca ministru în legația în care se găsea ca atașat comercial.

S'ar putea spune că acestea nu au nimic comun cu literatura. Poate, dar au legatură cu omul și aceasta înlesnește cunoașterea literaturii profesată de dl Georgescu-Olenin. Numai așa se înțelege discreția cu care a apărut și cu care continuă să activeze în acest câmp al literaturii exilului.

Cartea "Sub cerul Țării și sub cer străin", ca și celelalte două, "Murfatlar" și "Neajlov", este o carte de amintiri. Scene și fapte trăite, trecute, la atâta distanță de timp, prin filtrul amintirii. Pagini de hâtru povestitor, care reamintește pe Creangă. Și toate aceste amintiri, povestite cu duioșie și mai ales, cu înțelegere. Din personagiile pe care le-a cunoscut, caută să scoată în evidență partea bună, partea umană, caută să descrie pe cei mici, nu pe cei mari. Și doar a cunoscut destui miniștri. Peste aceștia trece repede, îi creionează numai. Insistă asupra celorlalți.

In această carte povestește ce a trăit și văzut ca prizonier în lagărele bulgărești. Insistă în descrierea unui popă, cam rău popă, dar sub această rea aparență, dl Georgescu-Olenin caută și descopere partea umană, partea bună. Il descrie cu duioșie și ni-l face simpatic.

Apoi ne descrie ce a văzut în Basarabia: defilează prin fața cititorului, țărani din nefericita noastră Basarabie. Acolo era ca reprezentant al legii: dura lex sed lex. Dar și în această calitate, dl Georgescu-Olenin ne arata că orice "dura lex", își are și partea sau părțile ei blânde. Aceste părți blânde sunt ascunse, dar când cineva vrea, le caută și le găsește.

Apoi în Ukraina, ca ofițer de legătură pe lângă legendara și nefericita figură a Hatmanului Petliura: cu părțile bune și cu cele rele. Asupra celor rele, nu insistă: le estompează. De exemplu, Petliura lupta contra comunismului, dar nu înțelegea să conlucreze cu generalul Denikin. Amândoi erau rigizi: Denikin voia o Rusie mare, Petliura o Ukraină mare. Victoria ar fi fost *poate* în unirea lor: înfrângerea a venit, *sigur*, din desunirea lor.

Dar partea cea mai interesantă și din care cititorul are de învățat multe, este Rusia sovietică. Ne defileaza prin fața ochilor, în această parte o multitudine de figuri, românești și rusești, de la miniștri până la umilii vânzători de covrigi, de pe străzile Moscovei. In toți, autorul caută partea umană. Pe toți îi tratează cu duioșie, cu înțelegere. Numai când e vorba de necredincioși, de atei, și mai ales de propagandiștii ateismului, Dl Georgescu-Olenin se înfurie. Il irită prostia acestor propagandiști. Dar și atunci îi tratează cu duioșie, cu milă chiar: aceștia îi inspiră milă.

Autorul mai are în pregătire înca două cărți, la care lucrează de zor. Dar, e la o vârstă patriarhală. Și cu melancolie se întreabă: Oare mai am timp?

Noi îi dorim să trăiasca încă mult timp, pentru ca aceste două cărți anunțate să apară.

Vor fi cărți de bună literatură a exilului.

FARA PASAPORT PRIN U.R.S.S.

de Johann URWICH

Am citit cartea dlui Johann Urwich, intitulată "Fără pașaport prin U. R. S. S.". In prefață, regretatul Demetrius Leontieș îl declară superior faimosului "Arhipelag Gulag" al lui Soljenițîn. Am strâns din umeri, spunându-mi: Leontieș sare peste cal. Și odată începută, n'am lăsat cartea din mâini, până n'am terminat-o. Și la sfârșit am spus: Leontieș are dreptate.

"Nu da Doamne omului cât poate să îndure" este un proverb ieșit din înțelepciunea românească. Și dlui Johann Urwich i-a fost dat să sufere dincolo de limita puterii de suferință umană. Că e încă viu, aceasta este probabil una din minunile Providenței. Pentru noi, este un mare noroc.

In cartea găsim aceiași temă din "La 25-ème heure" a Părintelui Gheorghiu. Autorul n'o spune, pentrucă el nu s'a gândit să facă filozofie. Intre cartea Părintelui Gheorghiu și aceia a dlui Johann Urwich, există o deosebire —fundamentală deosebire—: faptele povestite de Dl Urwich sunt trăite, ale Părintelui Gheorghiu sunt ieșite din imaginație, cu agravanta că Părintele Gheorghiu învârte condeiul astfel, ca cititorul să creadă ca sunt fapte trăite.

Din viața lui liniștită, la vârsta de 15 ani, băiatul unui cazangiu din Moreni, e smuls și aruncat în vâltoare: în cea mai teribilă vâltoare pe care a putut vreodată s'o imagineze mintea omenească. Trecem peste cele ce i s'au întâmplat înainte și să ne oprim la momentul în care autorul intră în malaxorul, în mașina de strivit trupuri și suflete, sovietică. Era la 19 Aprilie 1947. Autorul își căuta familia de care furtuna îl făcuse să se piardă. Era în zona sovietică a Germaniei. Și e invitat de o patrulă sovietică s'o urmeze numai pentru cinci minute. Cum spune dl Johann Urwich, acele cinci minute au durat opt ani și opt luni! Acuzația? Spionaj în favoarea aliatului rușilor: Americanii!!!

Scenele de cruzime, bătăi, foame, frig, umilințe, își găsesc o asemănare în cartea lui Soljenițîn. Din închisorile germane, unde e ținut la început, începe marea rătăcire, fără pașaport, în imensitatea înghețată a marelui colos bolșevic. Trece de cercul polar. Autorul ne arată cum acolo, mor oamenii cu zecile, cu sutele de mii, pentru a construi căi ferate și fabrici, opere faraonice, în fața cărora cad în extaz filozofii și nefilozofii din Vestul încă liber.

Celace e curios, e că autorul găsește în toată această tragedie, fraze de glumă, de ironie, celace face ca paginile să fie citite cu mai multă ușurință.

Am spus la început că mă alătur total părerii regretatului Leontieș, adică socotesc cartea dlui Johann Urwich superioară cărții lui Soljenițîn. Da, aceasta este și părerea mea. Și motivele sunt următoarele: cartea lui Soljenițîn este greoaie, cere un efort pentru a fi citită. Apoi-motivul principal-în cartea lui Soljenițîn majoritatea faptelor povestite, autorul le deține de la terțe persoane: lui însuși i-au fost povestite. Și dl Urwich recurge în cartea sa la acest procedeu, dar, cazurile sunt foarte puține, pe când în cartea lui Soljenițîn, e exact invers.

Și în aceasta consistă marea valoare a cărții "Fără pașaport prin U. R. S. S.".

Va avea vreu-n răsunet în lume cartea dlui Urwich? E greu de știut. Am înclina să credem că nu, pentrucă eroul, deși se cheamă la fel Johann, în continuare se cheamă Urwich și nu Moritz, și aceasta, în lumea în care trăim, are mare importanță. Și totuși ar trebui să se facă eforturi pentruca opera dlui Johann Urwich să fie tradusă în limbile occidentale. Printre Românii în exil există câțiva cu relații de prietenie, sau chiar cu influență pe lângă marile case de editură din Apus. Să nu se uite că opera "La 25-ème heure" a apărut grație relațiilor dlui Mircea Eliade. Facem apel la inima de Român a dlui Eliade, să se aplece asupra acestui caz, să citească cartea și să pună în funcție aceste relații.

Am citit numai un volum, dar nu vedem nici un motiv ca celelalte două-în manuscris-să fie altfel decât primul. Inima îmi spune că aceste trei volume vor face o mare carte, o carte superioară Arhipelagului Gulag.

Dar citirea acestui volum mi-a răscolit și alte sentimente. M'a făcut să fiu mândru că m'am născut Român.

Autorul e Neamț. Dar Neamț născut în România. Și el, la începutul cărții spune cu mândrie: "M'am născut în România, pe frumoasa vale a râului Prahova" (p. 20). "De chemat mă chema Ion, numele cel mai întâlnit la români, echivalentul lui Jean, Johann, John sau Ivan" (pag. 20). "Ași vrea să adaog că indiferent ce s'a petrecut cu mine sau cu ai mei, întotdeauna m'am socotit și mă voi socoti aparținând țării în care m'am născut, României" (pag. 31).

N. S. G.

30 DE NOVIEMBRE DE 1938

¡Amanecer de niebla! ¡Alba triste de final de otoño, llena de malos presagios!

Al volver de una visita oficial a Francia e Inglaterra, el rey Carol II se detuvo, el 29 de noviembre de 1938, en la frontera rumano-húngara, para esperar a que el Gobierno presidido por Armand Calinescu ratificara los acuerdos financieros concertados con Londres y París.

En el amanecer del 30 de noviembre, en el bosque de Tancabesti, al norte de Bucuresti, se ratificaron dichos acuerdos, y, como contrapartida, fue convocada la muerte, que se llevó las vidas de catorce auténticos patriotas rumanos, apagadas bajo la presión de los dedos de catorce verdugos pagados para cometer el horrible crimen.

No hubo temblor en las victimas, ni bajo el frío, ni bajo el peso del hierro que las encadenaba.

Hubo, sí, escalofríos de temor en el alma de los Judas que llevaron a cabo el terrible asesinato. Los catorce cadáveres fueron a parar al fondo de una fosa llena de ácido sulfúrico, sobre la que cayeron toneladas de cemento. Después, silencio. Sólo con el tiempo habrían de descubrirse las huellas del infame fratricidio.

Han pasado desde entonces más de siete lustros. Treinta y ocho años de atroz expiación del pecado cometido, y tolerado. El mundo vacila. El país ha sido mutilado. El pueblo rumano, humillado, martirizado, traicionado y abandonado, ha caído en las garras del anti-Cristo Soviético.

El crimen del bosque de Tancabesti se ha pagado con olas de sangre y montañas de sufrimiento. Y es que bajo la lastra de cemento de Jilava no solamente se precipitó el cuerpo inanimado de Codreanu, sino también la conciencia nacional de un pueblo entero, despertada por el único capaz de conducirlo hacia el grandioso destino reservado a los rumanos en la Europa Oriental.

Un rey perverso, unos politicastros venales y la impasibilidad de los hombres de responsabilidad de entonces frenaron brutalmente el cumplimiento de este gran destino.

Y ahora deberán esforzarse muchas generaciones, en perfecta unión, para construir la Rumania que ellos derribaron.

El pueblo rumano lo sabe, y si hoy día soporta con abnegación la opresión moscovita es porque Codreanu supo prepararlos para estos tiempos, los más difíciles de nuestra milenaria historia.

Además, este sufrido pueblo sabe que llegará un día en que de las cenizas nacionales —como una ave Fénix—, renacerá una Rumania libre y resplandeciente, como un sol en el firmamento europeo.

¡Corneliu Codreanu está y estará siempre con nosotros!

Monsenior Vasile Zapartan
Dr Demetrius Leonties

In tragic accident de automobil intâmplat în ziua de 5 August pe şoseaua Nürnberg-Ingolstadt, exilul a pierdut două mari personalităţi, a căror dispariţie lasă un gol profund în rândurile luptătoare din afara Ţării.

Monseniorul Vasile Zăpartan, părintele Vasile, cum îl numeau cu dragoste compatrioţii, împreună cu avocatul Dr. Demetrius Leontieş, înfrăţiţi din viaţă în acţiunea românească a exilului, au căzut înfrăţiţi şi în moarte, pe meterezele luptei pentru libertate, căci în mometul împlinirii vrerilor necunoscute ale destinului, se întorceau dela lagărul de refugiaţi din Zirndorf-Germania Federală, unde pledaseră cauza unor compatrioţi, recent refugiaţi.

Aceste neobosite energii în serviciul de ajutorare a compatrioţilor şi al luptei de descătuşare a Neamului de presiunea sovieto-comunistă, s'au sfărâmat nedrept de trunchiul ucigaş al unui copac crescut răsleţ la margine de drum, curmând în plin avânt sbuciumul lor de a lămuri Occidentul asupra nedreptăţii făcută Românilor, ţel nedesminţit de activitatea lor.

Fii a două provincii româneşti greu încercate dealungul secolelor de stăpâniri străine, Monseniorul Vasile Zăpartan din Transilvania iar Doctorul Demetrius Leontieş din Bucovina, ştiau dela străbunii lor ce înseamnă sclavajul ocupaţiei străine şi deaceia în momentul când tirania "marilor puteri" ale Apusului le-au vândut Sovietelor în 1940 şi în 1945, pământul străbunilor şi leagănul copilăriei lor, n'au ezitat de a se înrola în bătălia contra anticristului care le cotropise Ţara.

Părintele Vasile cu crucea şi cu abnegaţia misionară a preotului pătruns de adevărul Evangheliei, iar Demetrius Leontieş, natură de tribun cu cuvântul şi condeiul.

Cot lângă cot, sau separaţi numai de împrejurări, n'au pierdut nici un moment fără a cere răspicat eliberarea poporului şi pământului românesc de teroarea sovieto-comunistă.

Părintele Vasile va rămâne în istoria poporului românesc, perioada exilului, 1944-1975, una dintre cele mai grandioase figuri ale exilului, cucerindu-şi locul prin bunătatea care-l caracteriza, devenită proverbială, prin spiritul de sacrificiu personal, prin generozitatea faţă de cei necăjiţi, depăşind limitele oricărei înţelegeri şi forţe omeneşti, prin exemplul ce ne-a dat, de cum trebuie să gândească, să trăiască, să lupte şi să fie exemplu, orice român creştin.

Şi-a început activitatea în Paris când Căminul Unit din rue Ribera era adăpostul şi speranţa fugiţilor din "paradisul roşu" al Anei Pauker. Cu bicicleta colinda toate mahalalele şi oraşelele satelite ale Parisului, ducând alinare, orientare şi sprijin românilor năpăstuiţi.

Şi erau mulţi, dar el nu se simţia niciodată obosit. Cu chipul veşnic surâzător, cu braţele larg deschise şi cu buzunarele pline de pâinea Maicii Domnului, el risipea grijile tuturor.

Chemat la Salzburg, unde lagărele aliate erau pline de refugiaţi români, care aveau nevoe de risipa lui de bunătate şi de dragoste, şi-a împlinit misiunea cu aceaşi căldură şi abnegaţie, pentruca în ultimii douăzeci de ani, uns ca rector al Misiunei Greco-Catolice pentru Românii din Germania, cu reşedinţa la München, să atingă culmile dăruirii totale pe altarul binelui şi al alinării suferinţelor româneşti.

Singurul om pentru care nu a avut niciodată timp să facă ceva, a fost el.

Tribunal Demetrius Leonties forjat ca luptătotr în şcoala fraţiilor de cruce ale Arhanghelului Mihail, a apărat cu dârzenie, în zeci de Conferinţe Internaţionale sau locale, dreptatea cauzei româneşti, fără însă a-şi uita şi sensibilităţile literare şi poetice cu care fusese înzestrat şi aşa între încrucişeri de spadă oratorică sau de condei, a cântat în versuri, epopeia dramatică, dar glorioasă a generaţiei căreia aparţinea.

Organizator desăvârşit, conştient de valoarea unei frăţietăţi germano-română, a pus bazele Cercului de Studii Germano-Român din Vatterstäten şi a activităţii culturale a acestei asociaţii chemată să cimenteze definitiv prietenia între germani şi români.

Două suflete româneşti de mari proporţii, al căror nume va fi înscris cândva, cu litere de aur, în Cartea Neamului.

Viaţa lor s'a stins fulgerător, opera lor însă rămâne şi va da roadele dorite.

Dumnezeu să-i odihnească în pace.

CARPAŢII

ECOURI

AGITATIA MAGHIARA DIN EXIL

Sub acest titlu, dl Brutus Coste publică în ziarul "Cuvântul Românesc", un articol în care se străduieşte să demonstreze că agitaţiile ungureşti pe chestiunea Transilvaniei sunt lipsite de seriozitate. Propune o luptă comună ungaro-română, contra regimurilor comuniste de la Bucureşti şi Budapesta, disensiunile dintre aceste două naţiuni folosind duşmanului comun: Moscova. Suntem total, absolut total de acord. Dar dl Brutus Coste face parte din diplomaţia românească de tristă amintire dintre cele două războaie; o diplomaţie care s'a dovedit a fi fost cel puţin mioapă, dacă nu oarbă.

Ungurii din Statele Unite s'au agitat şi se agită. Dl Brutus Coste caută să minimizeze aceste agitaţii: dsa, organizaţii româneşti anticomuniste din America şi Europa, au legături cu organizaţii ungureşti similare. Dar, ne întrebăm noi, aceste organizaţii sunt sincere? Ungurii, manevraţi de Moscova, au manifestat. Dar Ungurii anticomunişti, prieteni ai dlui Coste şi ai organizaţiilor româneşti, au contramanifestat? Care este atitudinea lor? Noi, de aici, n'am avut nici un ecou. Şi numărul Ungurilor din America este superior Românilor, nu-i aşa?

Cu această politică mioapă, ne vom pomeni ca şi în 1940: izolaţi. Propaganda ungară e activă ca totdeauna. Intr'o bună zi ne vom pomeni că această propagandă a căpătat adeziunea, nu numai a dlui Ford, ci a întregului Occident. Ei, folosesc orice pretext. Dăm în facsimil un articol apărut în ziarul "El Alcazar" din Madrid, din 23 Octombrie 1976. Atragem atenţia că acest ziar nu este de stânga; El Alcazar este organul Asociaţiei Foştilor Combatanţi.

Nu maghiarizarea fenomenului sportiv românesc — Nadia Comaneci — interesează momentan, ci reaua credinţă cu care revizioniştii maghiari exilaţi, "prietenii" Domnului Brutus Coste încearcă s'o transforme, cu fantezia lor bolnăvicioară în martiră, o martiră dintre cei "3.500.000" de Unguri, inexistenţi în Transilvania.

Nu luăm nici o atitudine: nici n'avem căderea, e vorba de o chestiune de înaltă politică. Atragem doar atenţia dlui Brutus Coste şi celorlalţi Români să-şi amintească doar de miopia celor pe care i-am amintit mai sus: să-şi amintească şi să mediteze.

La "muñeca milagrosa" de gimnasia se llama Anna Kemennes...

NADIA COMANECI NO ES RUMANA

BRUSELAS. (ALFIL).— "Muñeca Milagrosa", como llamaron aqui a la gimnasta rumana Nadia Comaneci, no era rumana, sino húngara.

Exiliados húngaros aquí aseguraron hoy a la prensa que la ganadora de tres medallas de oro en las últimas olimpiadas es una de las tres millones y medio de personas de origen húngaro que viven en Trasilvania (Rumania).

Pese a vivir allí, ella es húngara, y no rumana, dijeron los exiliados.

La gimnasta se llama en realidad, según ellos, Anna Kemennes.

Las autoridades rumanas cambiaron el nombre de la joven para exaltar el nacionalismo de los rumanos.

No podría competir con su verdadero nombre porque los húngaros que viven en Rumania sufren persecuciones, y oficialmente con ella no se podía hacer ninguna excepción, aseguraron los exiliados.

CLOCITOAREA FILOZOFICA

moarte, citea "Journal de Moscou", căzând în extaz în faţa "realizărilor" sovietice. "Memoriile" sunt o carte de osanale aduse Vieţii Româneşti", a clocitorii de ouă de raţă. Scrie despre toţi cei ce au făcut parte sau numai au avut relaţii cu cercul acestei reviste. Dar au fost şi din aceia care, învingând legile naturii, sau mai probabil stăpânii "fermei" s'au înşelat, şi au pus şi câteva ouă de găină şi din aceste ouă nu au mai ieşit aşteptaţii boboci de raţă. Printre aceştia, fără îndoială au fost fraţii Teodoreanu. Pentrucă cel care a scris cea mai teribilă, şi probabil cea mai bună epigramă contra bezbojnicilor, a fost năstruşnicul Păstorel. O redăm pentru concizia şi frumuseţea ei:

"Mergeau pe-un drum,
Un rus şi-un tun.
Şi tunul rus,
Şi rusul... tun!

Despre Ionel, Demostene (Botez), scrie mult şi frumos. Redăm un pasagi mai lung, pentrucă e instructiv. "Cum să te duci la tribunal? *Cu ce?* Pe agendă însă, procesele penale, cu nume scrise mărunt, *răscolea* conştiinţa. Un telefon: o *secretară* anunţa că procesele se judecă totuşi. Teribilă, ucigătoarea rutină a vieţii cotidiene! Il chema. *Şi el nu-şi putea lăsa omul care-i încredinţase apărarea onoarei şi libertăţii!*" (Memorii, pag. 227-228). E posibilă această neruşinare? Precum vedeţi, e posibilă când a vorba de Demostene (Botez). Ionel Teodoreanu era bolnav, dar conştiinţa nu-l lăsa să nu riste, pentrucă "un om îi încredintase apărarea onoarei şi libertăţii". Şi realitatea era alta: Ionel Teodoreanu nu putea face nimic. Rolul avocatului în regimul lui Demostene (Botez), se reducea la: "Clientul meu, cum Onoratul tribunal a demonstrat, este total vinovat. Dar eu fac apel la indulgenţa *tovarăşilor* judecători". Dar, în frazele reproduse mai sus e vorba şi de o secretară. E vorba de secretara tribunalului, nu a lui Ionel Teodoreanu. Acesta nu putea avea o secretară, ar fi însemnat "explotarea omului prin om".

"Ionel îmbrăcă repede o scurteică îmblănită, ce *fusese a tatălui său*. Ii era mică, îl strângea. El, sportivul, nu purtase niciodată aşa ceva, dar afară era prăpăd" (pag. 228). Prin urmare marele avocat Ionel Teodoreanu (a fost mare nu numai ca scriitor ci şi ca avocat), *nu avea haine*, trebuia să îmbrace o scurteică veche, care prin minune îi rămăsese. Şi încă, era un fericit, celor mai mulţi nu le rămăsese nici atât în regimul de fericire clocit de filozofii de la "Viaţa Românească". Dar să continuăm cu "panseurile" lui Demostene (Botez). "O luă pe jos (avocatul Ionel Teodoreanu nu avea bani să plătească o trăsură, sau mai probil, nu existau trăsuri, din acelaşi motiv, al explotării omului prin om.) tăind troenele, împotmolit în zăpadă, la fiecare pas, până la mijloc. Mers istovitor, inuman. Dar sunase telefonul, sunase şi soneria fără oprire a conştiinţei lui... o transpiraţie nefirească inunda trupul... In drum, o *alimentară*, deschisă. *Cine să mai iasă pe vremea aceea după aprovizionare?* El tot a ieşit. Intră înăuntru. *E coadă la casă*" (pag. 228). Numai la casă? In stradă, nu? Deci, *cine să mai iasă pe vremea aceea după aprovizionare?* Şi *totuşi era coadă*, numai la casă, clar. Veniseră bieţii cetăţeni s'o salute pe casieriţă! "Se pune la rând şi aşteaptă. Dar nu mult!!! Ceva straniu, cald, învăluie totul, şi Ionel se prăbuşeşte. Moare. Deodată *toată scara valorilor s'a schimbat*" (pag. 228). S'a schimbat desigur, dar nu *deodată*, ci încet, încet, dealungul anilor, clocită îndelung, cu răbdare, de clocitoarea filosofică de la Iaşi.

Şi ar fi multe, multe încă de spus, dar spaţiul redus nu ne permite. Demostene (Botez), ne spune în "Memorii", că e fiu de răzeşi. Răzeşii sunt oameni colţoşi. Dar Demostene a ieşit fecior de slugă. Toată viaţa a trăit în umbra cuiva, s'a agăţat de pulpana cuiva: toată viaţa a fost în căutarea unei pulpane de care să se agaţe. Mieros, îndatoritor. Lui Sadoveanu, ne spune Demostene (Botez), îi săruta mâna când îl întâlnea, deşi era numai cu 13 ani mai mic.

In literatură? Eu l-aşi numi un chibiţ, un chibiţ literar.

Dar să redăm o parte din textul cererii înscrierii în partid, a lui Demostene (Botez). "Cutez a vă ruga să chibzuiţi şi, dacă veţi socoti îndreptăţit, să binevoiţi a mă primi şi înscrie în Partidul Muncitoresc Român... Mulţumesc că mi-aţi dat această învăţătură, că mi-aţi dat lumina şi am început să văd" (V. Ierunca, româneşte, pag. 128). Scriam mai sus că din clocitoarea filozofică de la Iaşi au ieşit boboci de raţă. Mă văd obligat să adaog: au ieşit şi moluşce.

N. S. G.

ECOURI

• "Cuvantul Românesc", No 3, Iulie 1976.

S'a primit la redacţie gazeta "Cuvântul Românesc". Prilej de bucurie pentru noi. O gazetă românească, tipărită, interesantă, continut serios. 16 pagini în format mare. Director: George Bălaşu. Apare în Hamilton-Ontario, Canada. Continut variat: probleme bisericeşti, literare, politice, sport, etc. Linie neted anticomunistă.

Colaborează în acest număr, George Bălaşu, Nicolae Novac, Ilonel Cernea, Serafim Brumar, Cornel Dumitrescu, Eugen Barsan, etc. Remarcăm articolele Dlor Bălaşu, Novac, Gheorghe Sandu. Ne-a emoţionat articolul brazilianului Josef Pedro Vieira, reprodus din "Expreso" cu titlul: "Refugiaţii politici luptă pentru eliberarea ţării lor". In numărul viitor vom reproduce după "Cuvântul Românesc", poezia "Doina" a lui Al. Petru Silistreanu.

Urăm confratelui "Cuvântul Românesc", viaţă lungă.

CARTI, REVISTE, ZIARE, PRIMITE LA REDACTIE

— *Betrayal by rulers*, by Michel Sturdza, Edit. Western Islands, Boston, 334 pg.
— *Fără paşaport prin U. R. S. S.*, de Johann Urwich, Edit. autor, München, 281 pg.
— *Dawai Tscheas*, de Pamfil Şeicaru, Edit. Ernst Vögel, München, 38 pg.
— *Buna Vestire*, Roma, Dir. Msgr. Aloisie L. Tăutu.
— *Solia*, Detroit.
— *Cuvântul Românesc*, Hamilton, Dir. George Bălaşu.
— *Ţara şi Exilul*, Madrid, Dir. Gheorghe Costea.
— *Ethos*, Paris, Dir .Ion Cuşa şi Virgil Ierunca.
— *Limite*, Paris, Dir. Virgil Ierunca şi N. Petra.
— *Vatra*, Freiburg, Dir. Petre Vălimăreanu.
— *Exilul Solidar*, New York, Dir. Petre Mihail.
— *Buletin Européen*, Roma, Dir. Dante Ferrari.
— *Boian New Service*, New York, Dir. George Boian.
— *Micro Magazin*, New York, Dir. Marius Ligi.
— *Visier*, Wettingen-Elveţia, Dir. Bruno Meyer.
— *Nation Europa*, Coburg-Germania.
— *Europa şi Neamul Românesc*, Milano.
— *Corporatismo*, Mexico.
— *Conciencia Joven*, Monterrey.

• Sub tipar se găseşte cartea, inedită încă, de Gheorghe I. Brătianu, "Sfatul Domnesc şi adunarea stărilor în principatele române". Cartea poate fi comandată la adresa: Ioan Cuşa, 54, Avenue René Coty, 75014 Paris. Costul 80 franci.

• Carpatii vor recenza şi anunţa *toate* cărţile, revistele şi ziarele primite.

REDACTIONALE

O nouă intrerupere ne-a fost impusă de tipografie, adică de datoriile acumulate la editură care depăşeau creditul iniţial acordat. Nu puteam continua, inainte de a reduce cuantumul lor, ceiace ne cerea timp şi mari eforturi, căci apelurile continui adresate răi platnicilor, au rămas neauzite. Măruntă glorie pentru aceşti cititori de gazete şi făuritori de biblioteci pe buzunarul şi munca celor ce trudesc să menţină vie in exil licărirea flacării conştiinţei şi culturii româneşti.

Ca deobicei, negativismul lor românesc ne-a obligat să intrerupem apariţia şi ne-a durut imposibilitatea de a păstra intocmai angajamantele luate faţă de ceilalţi care s'au sacrificat generoşi, alăturându-se muncii noastre gratuite in ducerea până la capăt a acţiunii de a cere dreptate Neamului românesc.

Pentru ei reapărem cu avânt neştirbit, mai ales acuma când după Helsinki, nori grei şi teribile ameninţări se abat asupra Ţării noastre şi a Europei.

Sperăm in inţelegerea şi ajutorul, de care nu ne-aţi lipsit niciodată. Il mai aşteptăm de la oricine crede in virtuţile Neamului nostru şi in dreptatea cauzei lui, pe care voim s'o apărăm.

Madrid, 10 *Noembrie* 1976

EDITURA CARPATII ANUNTA

Au apărut:

ISTORIA ROMANILOR DIN DACIA TRAIANA, de A. D. Xenopol, vol I, II şi IV	15 $ USA
Vol. III, legat	20 $ USA
ISTORIA LITERATURII ROMANE, de D. Murăraşu, vol II	4 $ USA
Vol. I, legat	15 $ USA
NATIONALISMUL LUI EMINESCU, de D. Murăraşu	8 $ USA
POVEŞTI, de Ion Creangă, legat	20 $ USA
DACIA, de Vasile Pârvan	3 $ USA
PRECURSORI, de Octavian Goga	3 $ USA
ISTORIA PARTIDELOR, NAŢIONAL, ŢARANESC ŞI NAŢIONAL-ŢARANESC, de Pamfil Seicaru ,vol I, II	12 $ USA
ISTORIA POLITICA ŞI MILITARA A RAZBOIULUI ROMANIEI CONTRA RUSIEI SOVIETICE, de General Platon Chirnoaga	8 $ USA
KARL MARX: INSEMNARI DESPRE ROMANI. Texte inedite cu comentariu de Pamfil Şeicaru	8 $ USA
ŞTEFAN CEL MARE, VOIEVOD AL MOLDOVEI, de prof. Alexandru Boldur	8 $ USA
ISTORIA DACIEI ŞI CONTINUITATEA DACOROMANA, de General Platon Chirnoagă	8 $ USA
LE NID, UNITE DE BASE DU MOUVEMENT LEGIONNAIRE, de Faust Bradescu	5 $ USA
POVEŞTI FARA ŢARA, nuvele, de Faust Bradescu, N. Novac şi N. S. Govora	5 $ USA
UNIREA NATIONALA IN COMPLEXUL POLITIC EUROPEAN, de Pamfil Şeicaru	3 $ USA
DICTIONAR ROMAN-SPANIOL, de Prof. Ion Protopopescu, rustică.	4 $ USA
Legat pânză	5 $ USA
CORNELIU ZELEA CODREANU, DOUAZECI DE ANI DE LA MOARTE, de Gr. Manoilescu, T. Popescu, etc	3 $ USA
MOTA ŞI MARIN, DOUAZECI ŞI CINCI DE ANI DE LA MOARTE, de Prat y Soutzo, Marqués de Nantouillet, Blas Piñar, Gr. Manoilescu	5 $ USA

CARPATII

REVISTA CULTURALA SI DE ACTIUNE ROMANEASCA IN EXIL
APARE ODATA LA DOUA LUNI
SUB INGRIJIREA UNUI COMITET DE REDACTIE

★

Redacţia şi Adminisraţia:
Calle Conde de Peñalver, 82, 4.°
Teléf. 402 11 01 - MADRID-6
Correspondenta:
Apartado 9.283 - MADRID (España)

★

Abonamente:

Anual	20 $ USA
De susţinere	40 $ USA
Expedierea Avion plus	5 $ USA